

Questio. V. Articulus. I.
 articulo qōnis statiz occurrit dubiuz
 circa ordinē inf^r cur hōō de

bono fiat. Bonū. n. neq; pūs 2us entī q̄ vnum
ver. 7c. neq; pūs 2us nāe diuine bonitas q̄ vni

Utrum bonum differat fm
rem abente. Articuli. I.

A primus sic pcedit.
Videt q bonus diffe-
rat fm re ab ente. Vi-
cit eni Boe. in lib. de

hebdō. Intueor i rebus aliud
esse q̄ sunt bona: ⁊ aliud eē q̄
sunt: ergo bonū ⁊ ens differū
sm̄ rē. ¶ Præterea. Nihil in-
format seipso: sed bonū dicitur
per informationē entis: vt ha-
bet in cōmen. libri de causis. ⁊
bonū differt sm̄ rem ab ente.

Preterea. Bonus suscipit
magis ⁊ minus: esse autem nō
suscipit magis ⁊ minus: q̃ bo-
nus differt scōm rem ab ente.

Sed 2^{tra} est q^d Aug. dicit
in libro de doctrina xpiana: q^d
in cōstū sumus boni sumus.

Concedo dñm: qd bonū ē ens
sunt idē fm rem: sed differunt
fm rōnem tñ: qd sic p3: rōnem
boni in hoc cōsistit qd aliqd sit
appetibile. vñ pñs in. i. etbi. di-
cit: qd bonū ē qd oia appetit:
manifestū est aut qd vñqđqz
est appetibile fm qd est perfe-
ctū: nā oia appetunt suā perfe-
ctionē. In tñ est aut pfectum
vñqđqz inqñtū est actu. vnde
manifestū est qd in tñ est aliqd
bonū inqñtū est ens. esse. n. est
actualitas ois rei: vt ex supio-
ribus p3: vñ manifestū est qd

et simul: **¶** in pñci qōnis 7°. vbi apīes
ris. i. rōne pfectiōis tractauit. dicit. post
fectiōis diuine de infinitate zc. Nulla fa
onitate de q̄ fecerat duas qōnes. **¶** Quare
sub tractatu de pfectiōe q̄raī pmpm cā
qz. scē pfectū ē rō q̄ aliqd dicat bo^m.

yna ꝑ nŕisua qŕito affirmatiue: bonuz ꝑ
rē: sꝫ dŕnt ꝑm rōnē tŕi. Anqꝫ pbeꝫ ꝑ. Ad
rŕinos ꝑnis. Differre nāqꝫ ꝑm rōnē tŕi: la
ꝫ ꝫ que differūt in mō tŕi ſignādi vt bo
rōne ſola differūt. Et multa que differūt
nis: vt lignū ꝫ dolabile ſola rōne differūt.

propterea distinguitur: quod differre ratione z. s. ratione signata seu accepta. Alio ratione concipiatur seu significant. In proposito est primo de omnia secundum rationem signatam: ita quod sensus est quod bonus et ens differunt secundum suas rationes formales signatas eorum nominibus. Probatur ergo conclusio primo: quod ad primam partem

bonū ⁊ ens sunt idē sūm rē: sed bonū dicit rationē appetibilis quā nō dicit ens. ¶ Ad primū ḡ dōm: qd l3 bonum ⁊ ens sunt idē s3 rē: qz tñ dñt sūm rōnē: n̄ eodēz mō dī aliqd ens simplr ⁊ bonū simplr. nam cū ens dicat aliqd pprīe eē in actu: act⁹ autem pprīe ordinē habeat ad potētīā: sūm hoc simplr aliqd dī ens s3 qd primo discerñt ab eo qd est in potētīa tñ: hoc aūt est eē subale rei vniuscuiusqz. vñ p sūū esse subale dī citur vñq dōz ens simplr: per actus aūt supadditos dī aliqd esse sūm qd sicut esse albū significat esse sūm quid. Non enim esse albū aufert esse in potētīa simplr: cū adueniat rei tā pēstenti in actu: sed bonū dicit rationē pfecti: qd est appetibile: ⁊ p pñs dicit rōnez vltimi. vñ id qd est vltimo pfectū dī bonum simplr: qd aūt nō h3 vltimā perfectionē quā d3 habere: quāuis habeat aliquā perfectionē inquantū est actu: nō tñ dī perfectū simpliciter: nec bonū simpliciter: sed sūm qd: sic ergo sūm primūz eē qd est substantiale dicit aliqd ens simpliciter ⁊ bonū sūm qd. i. inōstū est ens: sūm vñ vltimūz actum dicit aliqd ens sūm qd ⁊ bonū simplr: sic ergo qd dicit Boe.

rationem appetibilis: sed econuerso. Minor probatur. Tum quia: ideo aliquid est appetibile: quia bonus: et non econuerso. Tum quia bonum est obiectum formale appetitus. Appetibile autem est denominatio extrinseca sumpta ab appetitu: et habent se sicut color et visibile. Constat ergo visibile dicitur de colore in secundo modo: ex secundo de anima.

CAd hoc pot vici dupliciter iuxta duos modos quibus accipit aliquid habere rationem appetibilis. scilicet formaliter et fundamentaliter. Si sumatur ly appetibile formaliter. Tunc bonum dicitur habere rationem eius non vt intrinsecam sed vt passionem. Si vo sumat fundamentaliter: tunc

appetibile. vel fundamētale. vel förb.

tra q̄ intra. Sed dependētia consuetudinis intrinsece ab extrinseca: vt a simpliciori vt patet est. Ad 2^m vō 23^m sūt dī q̄ nīl valēt de mēsurā illi p vnitatē. Infinitū enim nō q̄tū vniformitatis p̄ se nō subterfugunt. Restat adhuc dubiū qd sit illud^m eūternū: s̄ qm p accidēs esset huic ppositū tractatū de angelis dī.

Qd. XI. Ar. I.

Ad scōs dōs q̄ l3 corpa cēlitia ⁊ spūalia differāt in gñe

qñis hui
cedetiu
est. qm
us puenit
q̄ simplic
z imutabil
z reliq̄ trac
ta a q̄stione
bucufq̄. ḡl
ueniēter vl
loco tractat
vnitate. añs
bať. qm oē e
fynū. nō ať f
plex nec imu
us aut est a
uertit qm

Ad hoc dicitur
ent tractat
ialis nā f3
dicata gdit
ua: preced
tractatū dev
te anialis in
tractat^o nā t
ina fm oia p

cata q̄si qd
 tina precedi
 actatū ō vni
 te illius. q̄
 itas ē qual

quo genere determinato se habet
ex additione ad ens: quod circuit
dia gratia. Si vult est in genere de
creatus est. post quoniam an est de natura divina. scilicet simplicitas
perfectionis: infinitas: et immutabilitas: in latitudine gradatino.
predicatorum claudunt: ut per inductionem. et ideo prius de illis
dictatum est. et ad eorum complementum inferre sunt quoniam de bonitate
de eternitate dei in rebus deus eternitate. Et sic quasi ex
dicta graditate ad passionem primum. scilicet unitate dvenit. Dicit autem
metem auctoritas ex introductione quoniam 3° superius in ista post
concedere potes. ibi. n. hec quoniam tractada proponunt. nec
stat obio allata. negat. n. quoniam unitas sit per supradictis.
ad probationem de quoniam prius est a quo non quertit gratia ratione sui
aut si ratione alterius. U. g. e. coloratum respectu bois est
quo non quertit gratia. non tamen est prius boie: quous sit coloris
licat: hoc quoniam coloratum non ratione sui: sed ratione subti sui est:
quo non quertit gratia. ratione namque subti valet esse coloratum
quod non recouerso. Ubi id a quo non quertit gratia est prius

1. *Subditus* *breuig*: q. in *Subditus* *enali*
in, *2* *dux* *ad* *q* *q* *no* *conuertit*
consaq.

vel incluc.
pposito. v.
nō valet seq
¶ Titulus cla.
¶ In corpe du

terminato: est. n. principii ma-
ri: qui est spci q̄ritaris. & vnus
addit aliqd supra ens. ¶ Pre-
terea. Qd diuidit aliqd cōe se-
bz ex additiōe ad illd. S3 ens
diuidit p vnū ⁊ multa. Ergo
vnus addit aliquid supra ens.
¶ Preterea. Si vnū nō addit
supra ens: idē eēt dicere vnū ⁊
ens. S3 nugatorie dī ens ens
Ergo nugatio eēt dicere ens
vnū. Qd falsuz est. Addit igitur
vnū supra ens. ¶ S3 q̄ est
qd dicit Bīo. vlti. c. de di. no.
Nihil est existētiū nō picipās
vno. Qd nō eēt si vnū adderet
sup̄ ens: qd q̄beret ipm. q̄ vnū
nō bz se ex additiōe ad ens.

¶ Rndco dōz q vnū nō addit
sup ens rez aliquā: s; tñ nega
tionez diuisiōis. Anū. n. nihil
aliud significat q̄ ens idiuisū.
Et ex hoc ipso apparet q vnū
puertit cū ente. Nam oē ens:
aut est simplex: aut cōpositū.
Qd aut est simplex est indiu
isū: z actū: z potētia. Qd aut
est ppositū nō hz eē q̄ diu par
tes ei sunt diuise: s; post q̄ cō
stituit z pponit ipsūz cōposi
tū. Tñ manifestū est q eē cu
iunlibet rei p̄sistit in diuisione:
z ide est q vnūq̄q; sic custo
dit suū eē: ita custodit suā vni

ipſi enti: ſic vtr
tenet paſſionē idētificari p̄prio ſubſto. p̄zobareq; nūm
tur ſequas eius intentū ibidē multipl̄r. p̄vñū formalit̄
r. vt diſtinctū cōtra entū eſt idē realit̄ qđ ens. ergo eſt ali
qd poſitiūū. tenet ſequela. qđ negatio nō pōt idētificari
enti reali. 2° vñū formalit̄ eſt extra nihil v̄pote en
is paſſio. ergo eſt poſitiūū. 3° vñū formalit̄r habet rōnē
prime mēſure ⁊ p̄ncipy numeri. ergo vt p̄ius. 4° vñū
dic̄it perfectionē ſimpl̄r. ergo. p̄bat añs. tūm qđ in vno
quoq; eſt melius ipſūſ qđ nō ipſū. Tūm qđ fit reductio
ad ſūmē vñū: ſicut ad ſūmē bonū ⁊ iuſtū &c. hoc enīz eſt
p̄p̄riū perfectionū ſimpliciter.

Ad hec breuiter respondet. 7 pmi qdẽ dillinguit ans.
2 eẽ iddẽ cõtingit dupli. f. positiue 7 negatiue. Unũ autẽ
3 malũ est idẽ entĩ negatiue: qz nõ aliã naturã signifi-
4 car: sed eandẽ. Alio modo vt dicĩt. 4. metapby. 7 sic con-

vnu
 figt q̄s en.
 uisus. g. 2^a ve.
 ē e correlaria
 vnu quertit ci
 ēte: n̄ nihilom
 nus pbat. Ess
 cuiuslz rei cōs
 tit in idiuisio
 ne. q̄. aīus pbat
 2^a. p̄dictiue i
 eē simplici et
 pposito. 2^a a
 signo. q̄ vnu qd
 q̄ custodit suā
 vnitatē sic enti
 tatē: oia patent
 clare in s̄ra.
 ¶ Circa p³ 3^a n̄
 occurrit dubiū
 ex duplici capi
 te. qm̄ i 2^a i. te
 net vnu adde
 re rē aliqūā su
 pra ens. i Sco
 tus tenet adde
 re realitatē q̄n
 dā: s̄ q̄ 2^a i.
 ppōnem in. 4.
 meta. ab Arist.
 i hic disputat i
 littera: Sco. q̄
 q̄ opinto in. 4.
 meta. rāgeda e.
 putas ḡ vnu si
 gnare passiōē
 entis. dīc̄ ipsuz
 impoztare for
 malr rē positi
 uā eandē realr
 ipsi enti: sic vlt

u formali
negativa in
Ad 3^m ac
negativis.
mensurat reli

Tum qz constat in transcendens⁹ cōcretti vere p̄dica-
cari de abstracto. Entia n. est ens: et unitas vna: ac per
hoc nō mutat quo in qd. Et itō opime claudit: nec est sile de
modo. s. vt quo r qd. Et itō opime claudit: nec est sile de
albo r albedine: qz nō est alba tū qz si vni addit nām

aliā supra ens.
puta hoies aut
leone: qz rōne h
est va. nā hoies
est vna. Eadez
erit vna. nā unita
tis est vna. ois
nā vna ē. nec
exulat h adia
centia nāe. s. qz
nā vitaris sp
est alij r p̄p̄a
est q. Cō nā qz
est omni natu-
re siue substā-
ti siue inexistē-
ti esse vnam vt
patet in accidē-
tib⁹. ergo stat
ratio in suo ro-
bore. De vno
autē quod est
principium nu-
meri quale ac-
cidens sit p̄e-
sentis nō est ne-
gocij s. erit q.
stio specialis.
C In responso
ne ad secundū
nota diligēter:
quonia hoc ar-
gumentū flu-
ctuare facit eru-
ditos: quia nō
penetrant hāc
responsionem:
Scito qz respō-
littere stat in il-
lis vbiis. Ens
diuidit p vnu
r multa quasi
per vnum sim-
pliciter: r multa fm quid. Et ly simpliciter r fm qd: non
determinat ly vnu aut ly multa: sed determinant ly di-
uiditur: r est sensus: qz ens diuiditur simpliciter per vnu
r fm quid per multa. i. vnum continetur simpliciter sub
ente: multa autem fm quid. vnde r statim hoc probatur
in littera. Nam r ipsa inquit multa non continentur sub
ente nisi vt participant vno: r quonia cōstat q natura ta-
lis diuisionis est: qz membrū simpliciter equatur diuiso
absolute sumpto. Et merito: quonia membrū fm quid
non sapit diuisum nisi secundū quid. Ideo stat respon-
optime: r qz vnum conuertitur cum ente: r tamen est di-
uisionis membrum. Exemplū huius est. si distinguitur
homo in hominem in actu: r hominem in potentia. Et si
militer domus in domū in actu: r potētia rē. Reliq in
hac rōne posita sunt ad perfectionē doctrine r ad ex-
planationē intenti: qm r vnu tam simplr qz fm quid: r
multa tam simplr qz fm qd vno participant.

tem. Ad primū ergo dōz
qz quidā putantes idē ē vnu
qd conuertit cū ente: r qd est
principiū numeri: diuisi sunt
in cōtrarias positiones. Py-
thagoras. n. r Plato vidētes
qz vnu qd cōuertit cū ente: nō
addit aliquā rem supra ens: s.
significat substātiā entis: put
est indiuisa. existimauerūt sic
se habere de vno qd est princi-
piū numeri. Et qz numerus
cōponit ex unitatib⁹: credide-
runt qz numeri eēt subeoiūz
rerū. Ecōtrario autē Aui. cōsi-
derans qz vnu qd est principiū
numeri addit aliquā rez supra
subaz entis. (als nūer⁹ ex vni-
tatibus cōpositus nō ē spēs
quātitatē). credidit qz vnu qd
cōuertit cū ente: addat rem ali-
quā sup subaz entis: sicut albi
supra hominē. S3 hoc mani-
feste falsū est. qz qlibz res est
vna p suā subaz. Si. n. p aliqd
aliud eēt vna qlibz res. cū illud
iterū sit vnu: si eēt iterū vnu per
aliqd aliud eēt abire in infinitū.
An standū est in primo. Sic
igit dōm est qz vnu qd cōuertit
tur cū ente: nō addit aliquā rē
supra ens: s. vnu qd est prin-

ciū. Abstrahit ergo vnu a perfectione r imperfectione
C Ad p^m vo. p̄bationē ex diffinitione Ansel. dō qz defici-
bit illa particula melior. Qm qd nō est bonū: nō pōt eē
meli⁹. C Ad 2^m vo dicit qz reductio illa nō est p̄p̄a p̄e-
ctionibus simplr: s3 cōis etiā negativis generalib⁹. Vñ
fit reductio ad sūme imutabile ad sūme imāle rē. Quis
etiā posset cōgrue dici. qz vt dicit. 4. r. 7. meta. analo-
gum absolute iuestigatū querit p̄o p̄: ac p hoc p vnum
qd est vnu subale est perfectio simplr: r reductio ad sūme
vnu sed ex hoc nihil habet cōtra intētū nostrū: qz rōne
sube quā implicat perfectio ista inest.
C In responso ad p^m. Aduerte qz Scotiste inuehunt 3
rōne Auer. in. 4. meta. cōmē. 3. Aui. qua hic vltus est. s.
Tho. Auer. n. qz est sophysina figure dictionis. qm mu-
tatur quo in qd. Id nāqz quo res est vna: est vnu vt quo:
nō vt qd. r id nō sequit. p̄cessus in infinitū: sicut nec ab
albo r albedine. Sed bec reprehensio valde rudis est.

Articulus. II.
Iulius
clarus.

C In
cōpeyna p̄ r̄nfi
ua q̄sto affir⁹.
vnuz opponit
multis diuersi
mode. pbatur.
vnu p̄m nūeri
opponitur nūo
vt mēsurā mē-
surato. vnuz at
quertur cū en-
te: opponit vt
indiuisūz diui-
so. g. Añs p p̄
parte. pbat ex
io. meta. qz vni
p̄uenit mēsu-
ra: r numer⁹ est
multitudo mē-
surata. p 2^m p3.
p̄na aut est cui
dēs: qz alia est
oppo relatiua.
alia p̄uatiua.

52
b
si.
C Aduerte h qz
quis lra inten-
dat de diuersis
unitatib⁹ r ml-
titudinib⁹ log:
Ex hac tamen
doctrina optie
deducere pote-
ris: qz eadē vni-
tas diuersimō-
de sumpta. s. vt
p̄m nūeri: r vt
indiuisa oppo-
nitur: diuersimō-
de eadē multi-
tudinē diuersi-
mode sumpre
s. sub rōne nūe-
ri: r sub rōne di-
uisti. Et sic h di-
stictio erit: qm
qz rep: qm rō
nū. r qm est rō-
nū nūeritvtri-
qz vni r vtriqz
mltitudinē. qm
r vnu quertur
cum ente p̄m
est nūeri tran-
scēdētis: r vnu
in p̄dicamento
q̄titatis est in-
diuisum.
C In rōne ad
2^m dubiū occur-
rit quō vificat
qz multitudo cō-
ponit ex vnitatib⁹

qz nō est multitudo nō partici-
pans vno: sed que sunt multa
partibus sunt vni toto: r que
sunt multa accidetib⁹ sunt vni
subto: r q sunt multa numero
sunt vni specie: r q sunt spēs⁹
multa sunt vni genere: r q sūt
multa p̄cessib⁹ sunt vni prin-
cipio. C Ad tertius dōm qz iō
nō ē nugatio cū dicit ens vni.
qz vnum addit fm rationem
supra ens.

C Atrum vnuz r multa oppo-
nantur. Articulus. II.
C scdm sic p̄cedit.
Aidet qz vnu r mul-
ta non opponantur.
Nullum enīz oppo-
situm p̄dicatur de suo oppo-
sito. S3 ois multitudo ē quo-
dā vni: vt ex p̄dictis p3.
g vnu nō opponit mltitudinē.
C P̄terea. Nullū oppositū
cōstituit ex suo opposito. S3
vni cōstituit multitudinē. Er-
go non opponit multitudinē.
C P̄terea. Vñ vni est op-
positū. Sed multo opponit
paucū. Ergo nō opponit ei
vni. C P̄terea. Si vni op-
ponit multitudinē. opponit ei
sic indiuisūz diuiso. r sic oppo-
net ei vt priuatio habitui. Hoc
at vt icōueniēs. qz sequeret qz
vni sit poster⁹ mltitudinē. r
diffiniat p eā: cū tñ multitudo
diffiniat p vni. Vñ erit circu-
lus in diffōne: qd ē icōueniēs.
Hō g vni: r multa sunt oppo-
sita. C Sed 3. Quorū rōnes
sunt oppositē: ipsa sunt oppo-
sita. S3 rō vni⁹ p̄sistit in indiu-
sibilitate. rō hō multitudinis
diuisionē continet. Ergo vni
r multa sunt opposita.
C R̄ideo dōm qz vni opponit
tur mltis: s3 diuersimode. Nā
vni qd est principiū nūeri op-
ponit multitudinē: que est nu-
merus: vt mēsurā mēsurato.
Vñ enī h3 rōne p̄ime mēsu-
re: r nūerus est mltitudo mē-

surata p̄vni: vt p3 ex. io. meta
p̄physice. Vñ hō qd cōuertit
cū ente opponit multitudinē
p̄ modū priuatiōis: vt indiuisūz
diuiso. C Ad primūz g dōm:
qz nulla priuatio tollit totalitē
eē: qz priuatio ē negatio i sub-
iecto fm p̄m. S3 tñ ois pri-
uatio tollit aliqd eē. Et iō i en-
te ratiōe sue cōtratis accidit qz
priuatio entis fundat in ente:
qd nō accidit in priuatiōib⁹ for-
maz spālūz: vt visus vel albe-
dinis: vel alic⁹ b3. Et sic est de
ente: ita ē de vno r bono: qd
quertit cū ente. Nāz priuatio
boni fundat i aliquo bono: r
sūt remotio vnitatis fundat i
aliquo vno. Et exide p̄tigit qz
multitudo ē qdā vni: r ma-
li est qdā bonū: r nō ens est
qdā ens. Hō tñ oppositum
p̄dicat de opposito: qz alterūz
boz est simplr r alterūz 3 qd:
Qd enī fm qd est ens: vt i po-
tētia: est nō ens simplr. i. actu:
vel qd est ens simplr in gene-
re sube: est nō ens fm qd q̄stū
ad aliqd esse accitale. Simili-
ter g qd est bonū fm qd ē ma-
li simplr: vel ecōuerso: r simi-
liter qd est vni simplr ē mul-
ta fm qd: r ecōuerso. C Ad
scdm dōm: qz duplex est totū.
Qdā hōgenū qd p̄ponit ex
silibus p̄tib⁹: qdā hō etbero-
genū: qd cōponit ex dissimili-
bus p̄tib⁹. In quolibet alit to-
to homogeneo totūz cōstituit
ex p̄tib⁹ hñtib⁹ formaz totū:
sicut quelibet ps aq est aq. Et
talis est cōstitutio continui ex
suis p̄tib⁹. In quolz alit toto
etherogeneo qz ps caret for-
ma totū. Nulla enī ps dom⁹
est dom⁹: nec aliq ps hoies est
hō. Et tale totū ē multitudo.
Inq̄stū g ps eius nō h3 formā
multitudinis cōponit multitu-
do ex vnitatib⁹: sicut dom⁹ ex
nō domibus: non qz vnitates
constituunt multitudinē fm

tib⁹ non fm id
qd hñt de indi-
uisione s3 fm id
qd hñt de enti-
tate. B. n. i mul-
titudine trāscē-
dēti de q lra lo-
quit manifeste
est ipole. Qm
aut h ē fm de
multitudine vt
multitudo est:
aut d reb⁹ mul-
tis. Nō de reb⁹.
mltis: vt p3 ex
vt arg⁹: r nūcio
uis: cum dī: qz
multitudo ē to-
tum etheroge-
nū. De ipsa at
multitudie cō-
stat qz nō cōpo-
nit ex reb⁹ vni-
s3 ex vnitatib⁹.
Alioqz multitu-
do trāscēdēs
vt multitudo ē:
esset suba vpo-
te ex subis re-
rū p̄posita.
C Ad h dō qz tā
vnuz qz multa
trāscēdētē su-
mi p̄nt 2^m. vno
mō subalr. alio
mō cōpletine
seu formāl: si
sumatur p mō:
p̄stat qz multitu-
do p̄ponitur
ex reb⁹ vni: r
qz est suba seu
ens reale: r sic
vt fm planum
lre sensus text⁹
s'interp̄tādus.
Et si obiciat:
g nō loq̄r d mlti-
tudine forma-
liter: dicit: qz
loq̄r de multitu-
tudie formāl:
quātū ad id qd
reale ē. Alit tñ
atqz formalis
loquēdo: dōm
mibi vñ: qz h ē
fm d vnitare
r multitudie
formāl: r vñ:
qz p illa ver-
ba vnitates 3
id qd hñt de en-
titate: nō inten-
dit lra: rē q est

ilo

254

Solut. p. art.

totius

attende dimissioem hinc non capi per adu
dimissioem non sit actus eius recte: 87
per negationem scilicet quod hoc non est illud
et hoc est ens ens. **Articulus**

telligibili tñ: eo q̄ diuisio: negatio est: q̄ ens rōnis est. Et
q̄ diuisio est posterior ynitate simplr. i. fm ēē simplr: qd
est ēē in rez nā. Esse n. itelligibile est fm qd tñ. Prius p
positio pbat ex dictis. Nō n. est itelligibile q̄ affirma
tio nō sit pbat negatiōe. Esse ārynū ēē hoc: r nō ēē nō B.

nō autē multitudo in diffinitioē
vnius. Sed diuifio cadit in in
tellectu ex ipfa negatiōe entis:
ita q̄ p̄mo cadit in intellectu
ens. Sc̄do q̄ hoc ens nō ē il
lud ens. ⁊ sic sc̄do app̄hedim⁹
diuifionē. tertio vnu. quarto
multitudinem.

¶ **Artu de^o sic vn^o. Arti. III.**

Atertius sic pcedit.
 Videť qđ deus nō sit
 vnus. Bicit. n. i. ad
 Cor. viij. Siqdē sūt
 dñj mlti: z dñi mlti. C Prere-
 rea. Anū qđ est principij nūe-
 ri nō potest pđicari de deo: cū
 nulla quāritas de deo pđicet.
 sūť nec vnū qđ puerit cū ēte:
 qz importat priuationē. z oīs
 priuatio iperfectio est: qđ deo
 nō competit. Nō est igit dōm
 qđ deus sit vnus. C Sz 3 est
 qđ dī Exo. xx. Audi isrl dñs
 deus tuus deus vnus est.

¶ Rñdeo dñz qd dñi eē vnū ex
trib⁹ demñat. Dñio qd ē ex ei⁹
simplicitate. Adāifestū ē. n. qd
illō vñ aliqd singulare est hoc

vbi pz q in ro
 ne vni⁹ claudi
 tur negatio al
 teri⁹ e⁹ xmi dⁱci
 tiois. Extr^a
 igit dictionis
 qz est ipsa diu
 sio pcedit nali
 ter vnitates. p
 .n. e⁹ h⁹ r i eod^e
 pou^e e⁹ n⁹ h⁹ in
 e⁹ itelligibile.
 Et sic e⁹ diuisio
 Deide h⁹ e⁹ h⁹
 r i e⁹ n⁹ h⁹. qd^e e⁹
 e⁹ vnu. i. idiu
 sⁱuz. N⁹ n. e⁹ di
 uisum in fe. Ita
 vt sit h⁹ r non
 h⁹. ¶ Penes
 puatione. n. h⁹
 diuisiois vnu
 qd^e est r dicit^r
 vnu. Si vnu p
 uatiuu nomeⁿ e⁹
 fm veritatem
 vt supponim⁹.
 Nullu at inco
 ueniens e⁹ nega
 tioe diuisiois
 e⁹ prior^e nega
 tione vnitatis
 Quis ipse sit
 positioe diu
 sionis in re e⁹
 an positioem
 vnitatis. 2^a at
 ppositio pz er

se. Nō. n. opz ad hoc q̄ homo sit ⁊ intelligat vnus: vt ex
gatio hoīs sit in aliq̄ nā: puta bouina aut celesti. Si enī
solus hō eēt: vn⁹ nihilomin⁹ eēt: sicut aū mūdi creatiōez
de⁹ erat vn⁹. Et nō de⁹ in nulla erat re. Creatis aut̄ alijs:
posita est diuisiō dei a nō deo in rez nā. De q̄ diuisiōe di
cit lra q̄ nō est pōz simplr: vt p̄ ex calce rñsionis ybi dī.
z⁹ apprehēdimus q̄ hoc ens nō est illud ens: s̄ sic appre
hēdimus diuisionem. Quid clarus: hoc ens nō est illud
ens dicēdo: diuisionē in rez nā expressit. Et ppter eadēz
diuisiones dixit: q̄ simplicia ex cōpositis diffinimus. Di
uisionē ḡ tā realē q̄ positīuā postpositū vnitati formalī
ter. Nō aut̄ dīdictoriā inēz itelligibīlī. **Articu. III.**

Iculus querit de vnitate numerali. ¶ In corpe vna 2^a rissina affir-
matue. De 2^a est vn⁹. pbat 3^a. p^a de eode forma
liter est ds 2^a h. g^a est vn⁹. anis p^a ex. q. 3^a. q^a idē
est oino hic deus et nā diuina. n^aitia probat.
Impole est plurificari hunc g^a 2^a deu. 2^a Deus est vliter
perfectus; g^a vnus; pbat n^aitia a destructione n^aitis ducē
do ad oppositū anis vt clare p^a in lra. 3^a. Deus oia que
in vniuerso sunt; perse reducit in vnū ordinē; g^a deus est
vnus. ¶ Quo ad p^amā partē. anis probat; q^a diuersa non

Quartus

aliquid nullo modo est multis communicabile. Illud enim unde sortes est hō multis communicari pōt: sed id unde est hic homo nō potest cōmunicari nisi vni tñ. Si ergo sor. p id esset hō per qd est hic hō: sicut nō possunt esse plures sortes: ita nō possent esse plures homines. Hoc aut cōuenit deo. Nam ipse deus est sua natura: vt supra ostēsum est. Scdm igit idē est deus: et hic deus. Impossibile est igit esse plures deos. **Secundo** vō ex infinitate eius perfectiōis. Ostēsum est enim supra: q deus cōprehendit in se totā perfectionē essendi. Si ergo essent plures dī oporteret eos differre. Aliquid ergo cōueniret vni qd nō cōuenit alteri. Et si hoc esset priuatio nō eēt simpliciter perfectus. Si aut hoc esset perfectio alteri eorum deēt. Imposse est g esse plures deos. vñ et antiqui pbi quasi ab ipsa coacti veritate ponentes principiū infinitū: posuerunt vnum tñ principium. **Tertio** ab vnitāte mūdi. Omnia enim que sunt inueniunt esse ordinata ad vnicem: dī quedā quibusdā deseruiunt. Que aut diuersa sunt: in vnum ordinem nō cōuenirent nisi ab aliquo vno ordinarent. Melius enim multa reducunt in vñ ordinem per vnus: q̄ per multos: quia per se vñ vñ est causa: et multa non sunt causa vñ nisi per accidens: in quantum. s. sunt aliquo modo vnum. Cum igitur illud qd est primū sit perfectissimum: et per se: nō per accidens: oportet q primū reducens omnia in vñ ordinem sit vnum tantus. Et hoc est deus. **Ad** primū ergo dicendū: q dicuntur dī multi secundū errorem quorūdam: qui multos deos colebant existimantes planetas et alias stellas esse deos: vel etiā singulas partes mūdi. Unde subdit. Nobis aut vnus deus ē. **Ad** secundum dicendū: q vnum secundū q est principium numeri non predicatur de deo: sed solus de his que habēt esse in materia. Vnum enim quod est principium numeri est de genere mathematicorū. que habent esse in materia: sed sunt secundū rationem a materia abstracta. Vnum vero q conuertitur cum ente est quoddam metaphysicum: quod secundū esse non dependet a materia. Et lz in deo nō sit aliqua priuatio: tamē secundū modum apprehensionis nostre non cognoscitur a nobis nisi per modum priuationis et remotionis. Et sic nihil probibz aliqua priuatiue dicta de deo p̄dicari: sicut quod est incorporeus infinitus: et similiter de deo dicitur q sit vnus.

Cum deus sit maxime vnus.
Articulus. III.
B quartū sic pcedit.
Aidet q̄ deus nō sit
maxime vnus. Anū
.n. dicit fm priuationē diuifio
nis. Sed priuatio non recipit
magis ⁊ minus. Ergo de⁹ nō
dī magis vnus q̄ alia q̄ sur
vnū. **C** Preterea. Nihil vī ee
magis idiuisibile q̄ id qd ē in
diuisibile actu ⁊ potētia: cuius
modi est punct⁹ ⁊ vnitās. Sꝫ
intātū dī aliqd magis vnū inq̄
tū est indiuisibile. Ergo nō est
magis vnū q̄ vnitās ⁊ punct⁹.
C Preterea. Qd est p eēntiā
bonū: est maxime bonū. Ergo
qd est p eēntiā suā vnū: est ma
xime vnū. Sꝫ oē ens est vnus
p suā essentia: vt pꝫ p pbm in
iii. meta. Ergo oē ens est ma
xime vnū. Be⁹ igit nō est ma
gis vnū q̄ alia entia. **C** Sꝫ cō
tra est qd dicit Boeti. q̄ inter
oia q̄ vnū dicunt arcem tenet
vnitas diuine trinitatis.
C Rñdeo dōz q̄ cū vnū sit ens
indiuisum: ad hoc q̄ aliqd sit
maxime vnū: oꝫ q̄ sit ⁊ maxie
ens: ⁊ maxie indiuisus. Arū
q̄ aut cōpetit deo. Est. n. ma
xime ens inq̄tū est nō habens
aliqd eē determinatū p aliquā
nāz cui adueniat: s̄ est ipsus es
se subsistēs oibus modis inde
terminat⁹. Est aut maxime i
diuisus inq̄tū neq̄ diuidit actu
neq̄ potētia fm quēctq̄ mo
dū diuifiois cū sit oib⁹ modis
simplex: vt supra ostēsus est.
An manifestū est q̄ deus est
maxime vnus. **C** Ad priūū q̄
dōz q̄ lz priuatio fm se nō re
cipiat magis ⁊ minus. tñ fm
q̄ ei⁹ oppositus recipit magis
⁊ minus: etiā ipsa priuatiua di
cunt fm magis ⁊ minus. Se
cundus igit q̄ aliqd est magis
diuisum vel diuisibile: vel mi
nus: vel nullo modo: fm hoc
aliqd dī magis ⁊ minus: vel

pueniūt in vñs
 ordinē: nisi ab
 aliq. ¶ Quo
 ad 2^m vō fides
 ē pfectissimū ⁊
 primū princī
 piū. ergo ē p se.
 ⁊ n̄ p accūs pñ
 cipiū. n̄a vō p
 bat 2^m. Tuz qz
 meli⁹ p vñū dī
 sponūt res qz p
 plā pñ. Tū qz
 vñ⁹ n̄ ē cā p se
 nisi vñū. p acci
 dēs at plura.
 Articū. III.
 Itulus
 ⁊ clar⁹ ex
 dictis.
 ¶ In corpe vna
 ⁊ rñsua affi^{ne}
 De⁹ ē maxime
 vñ⁹. pbat. De⁹
 ē maxie ens et
 maxie idiūsus
 g. aīis. pbat. q
 ad p^m pte. qz ē
 ipz eē. q ad 2^m
 qz oīo simplex
 oī diuissibilita
 te caret. n̄a at
 pbat ex rōne
 vñ⁹ icludētis
 ens ⁊ indiuisio
 nē: oīa clara sūt
 in littera.
 ¶ In rñsōe ad
 p^m dubiū ē qūo
 puatio suscipit
 magis ⁊ min⁹.
 pp diuisiones.
 ipsa enī diuissio
 negatio ē: d q ē
 eadē qō qūo su
 scipit magis et
 minus.
 ¶ Ad hoc rñde
 tur breuiter q
 diuissio suscipit
 magis ⁊ minus
 rōne fundamē
 ti. Magis enīz
 ratiōale distat
 a lapide qz bo
 ue. Et ppterea
 maior est diuī
 sio inter homī
 nem ⁊ lapides:
 ⁊ ppterea mi
 nor est vnitas
 generis in quo
 conueniunt bo
 mo et lapis vt
 patet.

In articulo. Aduerte qd aliud est qd qri tur: aliud e occasio qredi. querit. n. idefinite. An ad visionē diuinā concurrat aliq silindudo quocūq; currat: s. qre-

di occasio ē: qz dubitatur: An dō possit vide- ri p aliq silindu dinē ex pte rei vife. i. q sit rep- sentatiua ipsi? dei: vt rō vidē- di sic spēs vifi- bilis representat corporali vifiū coloratum.

In cōpe tria. p nāz vifiōis q ad h p ē regre- re silindudinem declarat. z. respō- der qrito: ibi: mālfe est aut. 3. epilogat. ex- press. qdā ma- nifestans.

Quo ad pmi- tria dñr: ex q- bus 4. opposi- tunuz ifinuat. C. p. ē nūerus regitōz ad vi- sionem: z dñr q- sunt duo. i. vī- vifiua et vñio rei vife cū vidē- te. Et pbat. vī-

fio nō fit actu nisi res vifa sit aliq mō in vidēte. g. C. 2. est. Modus vnionis: z dñr q est z. i. p. eētia ipf rei vife: z p silindudē ei: z mālfe in corpali: qz lapis nō est in oculo sed spēs lapidis. vterq; n. modus expressus est: quāuis alter negat a corpora. quasi per hoc inueret in spiritalibus non impossibile fore. C. 3. est. Modus si- militudinis: z dicit q est duplex. i. ex parte rei vife: z ex pte vñtis vifiue: declarat qz mēbz ex vīllī. p ditiōa lis vere: si vñtis vifiua hz eē a re vifa: vñtis vifiua nō solū eē ipa: s. silindudo rei vife. vt p qz effect est silis cāe. Ex bis aut bēs 4. m. q vīfio pōt 3. fieri. p p essentia rei vife. z p eētia vñtis vifiue. 3. p silindudē mediā repñtātē rē vifaz vifiue vñtis: vt n. p3 ex dictis tot modis ptingit vnionē rei vife cū vidēte variari: vepz vt lre cōsoni sim: noie eētie vñtis vifiue: nō itelligas tñpiaz vīz vifiuā: s. qquid se t3 ex pte ei. i. qdēq; pfortatiūū aut eleuati- uum rē. ipf vifiue: siue illud sit lumē grē vel glorie. To- tuz. n. hoc alio vocabulo dñr silindudo ex pte vidētis: vt p3 in his que subiūgunt in littera.

Quo ad 2. due pñes rñfue qrito ponunt. pma affir- ma. Ad vidēdū deū exigit aliq silindudo ex pte vifiue vñtis. 2. neg. ad vidēdū deū ipole ē currere aliq silindudē mediā ex pte rei vife. pñia pbat. De est autōz itellus creati potētis ipm videre. g. itellus creati pñcipata fili- tudo ipfius eētie diuine. g. ad visionē dei rē. an p3: cūz pma pñtia: que nihilominus pñfirmat: p locū a diuifiōe: qz nō est ipa diuina suba. pñs quoq; pñfirmat a signo: qz

intell^o vīl lumē dñr: oia clara sunt. z aut pbat 3. sic. Res supior nō vī p silindudine iferioris ordis: g. dñs nō vī p aliq creatā silindudine. An pbat aucte Diony. z decla- rat ex: corporee silindudinis. pñtia vō p3 p locū a minoz. z. nulla res creata ē suū eē: g. p nullā rē creatā pōt vide- ri de. An sup- ponit. pñtia p- bat: qz deus ē suū esse. 3. sic. oia res creata est determinata ad gen^o aliq. g. nulla ē infini- ta. g. per nullā pōt videri dñs. vltima pñia p- bat: qz dñs ē ifi- nitus fm oēm modū eēdi z itelligēdi.

rei itellece. Ergo si de^o ab itel- lectu creato videt in actu: op3 q p aliq silindudine videat. C. 3. est qd dicit Aug. xv. de tri. q. cū apls dicit videm⁹ nūc p speculū z in enigmate: cūq; silindudines ab ipso signifi- cate itelligi pñt: q accōmoda- te sunt ad itelligēdū deū. Sed videre deū per eētia nō est vi- sio enigmatica vel specularis: s. h eā diuidit. Ergo diuina eē- tia nō vī per similitudines.

Itēdeo dñm: q ad vifiōnez tam sensibile q intellectualem duo regitūtur. i. virtus vifiua: z vñio rei vife cū vifiu. Nō eni fit vifiō i actu nisi p hoc q res vifa quodā mō est i vidēte. Et in reb⁹ qdē corpali⁹ appet q res vifa nō pōt eē in vidēte per suā essentia: sed solū per suam similitudine. Sicut silindudo la-

inquit inferioris ordinis in essendo z habens esse distin- ctum ab essentia: atq; finita in essendo: est in representan- do: z suprenū ordinis: z habēs eē idē cū essentia: atq; ifi- nita. bec. n. insunt ei obiectiue: Illa formalr nec hoc in- conuenit magis q speciem lapidis eē accidens formalr ter: z subam obiectiue rē.

Ad euidentia hōz: scito q idistinctio iter p se z p accis erradi occasione pbat: spēs qdēz rez de qb⁹ est fm op se qdē nō hñt q sint sube: vel accitua: s. p accidit eis. verū p se exigit talis spēs: q sit repñtatiūū alteri nō p modū signi: qm qd3 pōt significare qdēq; s. p modū filis. vñ pñi vt in pmo de aia dñr auenerūt in hoc q cognitio fit p assimilationē. Et si cognitio d3 esse qditiua: op3 specie esse simile nō solū fm genus sed spēm spālissimā forma- liter vel eminēter. Nūq. n. aia nra domū qditiua nouit: nisi apud se spēm domus q sit qd qd est domus habeat. op3 igit spēm q vidēda est res: eē qd qd est ipfius rei: nō fm modū eēdi nālē rei vife: s. in alio eēdi mō: qui for- maliter sumptus: z abstrahit ab eē subali z accituali vt d se p3. Et exigit q sit nobilior aut salte eque nobilis q sit nobilitas modi eēdi rei vife: vt inductiue p3. Et rōne p- bat: qz cogitēs vt sic h3 nobiliorē essendi modū cognitio in se ipso: vt cognitionē terminat. Ex his aut ad rōnē lre descēdēdo dñr q spēm eē iferioris ordinis pōt duplt itel- ligi. i. p se vel p accis: spēs inferioris ordinis p accis: su- mit quū cōsiderat q per accis est in essendo. Per se vō quū cōsiderat q est magis vel minus dearticulata aut

eleuata: qliter videmus q in sensib⁹ pñs: eē inferio- ris ordis re^o spēm fantasie: z has respēci spēm itell^o nri. Et stat q p spēs sensus nō pñt imagiū: nec p imagies pñt itelligibili videri. Et iux hūc sensus militat p rō vt p3 in ex: lre. Deus. n. adeo eleuatus est nāe: vt ois quis mō dearticula- ta spēs qle op3 creataz qdēq; eē: iferioris sit ordis per se in- quantū. i. spēs. Nec obstat di- stictio: q i eēn- dovel in repre- sentādo. Jā n. oñsuz est q lo- quēdo d eēspe- cie formalr et p se vt sic: nihil refert dicere i eēndo z in rep- sentādo: qñ oz spēm s3 pñiū eē: eē qd qd est rei vife: z cōle- quēter eūdes ordis cū re. Et fm modū eē- di p accidēs se hñt ad subale: aut accidētale eē: cū i aliq sit suba: z i aliquo

accidens. si spēs igit est inferioris ordinis p se: impole est q sit silis qditiue rei superioris ordinis. Et nota q nō dñr q spēs iferior nō possit visionē facere superioris. Qm angelis iferior videt forte supiorē nāliter: s3 dicimus q spēs iferioris ordinis hoc nō pōt. Cōstat. n. deū nō solum supiorē omni creato inte^o: sed ordinis altioris eē et apud pños. vt p3 in iz. metaph. cōmē. 4. 4. Scda quoq; ratio assumit z bñ q quēadmodū spēs domus in mēte op3 q sit forma domus. Ita spēs dei cuius for^o est ipm esse: op3 q sit ipm esse: z sup hoc fundet silindudo ad deū: nec vult ista rō q spēs dei sit ipm eēn eē nāl: sicut est de^o. S3 q sit ipm eē in aliquo modo eēdi. Alioqn silis nō eē spēs qditiui diuine: s3 repugnat aliqd eē s3 rē ipm eē in quo- cūq; mō eēdi creato aut creabili: qñ quouis mō reali ponat res eē: semp est ens p pñcipationē in illo mō essen- di. g. 3. aut rō ex eadē pcedit radice: spēm nāq; dei qditi- uā op3 eē nō hoc vel illud s3 ifinitū ens: aut fm eē nā- le: aut fm aliqd aliud esse reale. Alioqn realis silindudo z adequata qle cognitio exigit nō hñtur. Sed ipole ē fm qdēq; eē creatū dari vñū aliqd silē adequate infinitis pfectiōib⁹. g. vñ p3 q distinctio de eē z repñtari cōtracta ad repñtare p modū similis: nō est distictio: nisi diuersa rñ pñtatiōnē eēdi. Et pñte rea q vñter negat de esse re- rum: sufficiēter negari. pbat de eē in repñtādo p modū similis. Et pñte rea diuinū San. Tho. igeniūz ad distin- ctionē descēdere dedignatū est. puerile sigdez putauit q de eē creato ligdo negādo pbaauerat: ad talē z talē eēdi conditionē creatā adaptare: sed alij decepti sunt vt dñm est: pñter nō distinguere iter p se: z p accis.

Quo ad 3. duo epilogando cludat: z q exigit silindu- do rei ex pte pō eleuade: z q nulla est silindudo ex pte rei. i. repñtatiua. Cōfirmatur q pñū aucte scripture.

Aduerte q l3 supficietenus pñderati appareat q simi- litudo ex parte vidētis per accis concurrat ad dei vifiō- nē in quātū similitudo est. Qm nō ponit vt assimilet: sed vt pfortet eleuetq; intellectū. Interius tñ pñferunt: apparet q per se regrit iquātū similitudo nō vt repre-

sentādi actum heat: sed cōsti- tuēdi in esse si- mili ipf deo q si eūsdē ratio- nis. Op3. n. vi- dentē deū esse deū quodāmo- do: diuicq; na- ture pñtem. Cōstitutūū at itellctus crea- ti in eē diuino est ipm glorie lumē: z pñte rea merito fili- tudo bec a san- ctis exaltat at q repetit.

Aduerte hic q bñc habet q bñ non pñt formare vñbz de deo clare vi- so vt sic: qñs possint forma- re verbum de his que in deo vidētur. Cū. n. verbū sit similitudo expresse: z clar^o pñ- sentās rem cōceptam q spēs impressa. Si ipole est inue- niri spēm impressaz creatā respectu alicui⁹: pñter emine- tiam rei cognite: multo magis impole est inueniri spēm expresseam. oēs. n. ratiōes q illā sunt pñstā: z oēm aliā spe- ciem. videbunt ergo omnia in verbo dei qd in principio erat apud deum: z nō in aliquo verbo creato: qz iam nō viderent. vt in littera dicitur.

In rñfione ad 3. Aduerte q bñc ponit essentia diuina cōstituens intellectū beatū in actu vice spēi itelligis. hoc aut qualiter possibile sit duplr exponi pōt. pmo fm cōm cursum iudicantiū de intellectu z spēi itelligibili: sicut de duob⁹ agētibz pñalibus. fm. n. hāc viam dñr: q spēs itelligibilis pōt duplr sumi. pmo vt est forma inbe- res. 2. vt gerit vicē itelligibilis. Et q pñū p accis con- currit ad itelligere. 2. vō per se. Qm ex hoc h3 cōpñci- piare itellectionē. Et pñte rea si inuenit obm per se ipm potēs cōpñcipiare itellectionē cū tali intellectu: ipm per se ipm dñr vñiri intellectu: z facere ipm in actu: absq; hoc q det eē formalr ipf inte^o. Et qñs hāc viā qñq; se- ctat⁹ docueriz: z forte scripseriz. Eleuatis tñ mentis oclis vīlē nimis aspicere videor nām cōnoscitiuā si de ea qñ de nālīb⁹ agentib⁹ iudicatur. Si aia. n. supra nām est: vt vegetatiua q est ifima testā: dñ ad oēs positiōis disse- rētiās sil mouet: qto magis itellctus. dñ: est g. q quā- uis itellctus z spēs itelligibilis: se hēant qñ duo pñalia agētia: quoz altx subam: altx spēm itellectiōi pbat: bec tñ pñtio nō est pma: sed ante ipfam est: q se habet sicut mā z forma: z hoc per se loquēdo. Et pñte rea quā- uis scda pñtio ex dictis saluet: nō tñ pma: pñteriz q ex intellectu z specie sit magis vñū qz ex materia z forma vt Auerrois in 3. de anima recte docuit: oportet igitur

ex hoc haberi bñ q nulla forma ex- ata est sui exi- ste. i. in exi- ste.

enām diuini nam

saluare q intellectus videns deum pua natura sit deus: et tamen nulla interio intellecta sit in eo: et post videat deū. ut aut in: contra sent. cap. si. dicat: essentia diuina et si nulli for esse possit in genere entiu. i. in eēdo: pot tñ eē for intellectus creati in genere intelligibiliū. Et ibi qdēz redditur p cā:

qz ē ipsa actua litas in gñe in: intelligibiliū: qz est ipsa vitas q est ppa for in: intellectus in ge nere itelli: vt hēsibi diffiile. h vo assignat p cā: qz est ipz eē: et itēdit iudicio meo: q ex h q nā aliq nō ē suūz eē: hz q nō sit oē suū eē. Et p oppo: ex hoc q natu ra aliq est ipm eē: habz q sit: oē suū eē: suū autē dico i. sui ordis. Ex his .n. subintellecta illa maria de clarata i lra. i. cognitio qdita tūa nō sit nisi p eē eiusdē vel supioris ordis: respectu rei co gnite: māifeste segt: q eēntia diuina hz h sin gulare: q est il lud esse itelli: qd existimare tur dare itē: si vniret illi per spēm. Ac p hoc ipsa ex h q est ipm eē: hz q sit: et q sit for intellectus: respū itē: vi detis ipaz. Sz adhuc mēs nō gescit. opz. n. di cere qd impo tat h. i. eēntiaz diuinaz facere for itē in actu i gñe itelli.

carivel itelligi ab intellectu crea to. Et hoc nullo mō p aliquā spēm creatā representari pōt: qz oīs forma creatā ē determi nata fm aliq rōnez vel sapien tiae: vel virtutis: vel ipz eē: vel alicui hz. An dicere deū p si militudine videri est dicere di uinā eēntiaz nō videri. Qd est erroneū. Bōm q ad viden dū dei eēntiaz regit aliq filitū do ex parte visūe potētie. i. lu mē diuine glorie pfortas itelle ctū ad vidēdū deū. De quo di cit in ps. In lumine. i. videbi mus lumē. Nō aut p aliq fili tudine creatā dei eēntia videri pōt: que ipsaz diuinā essentiaz representet: vt in se est. Ad primū q dōm: q auctoritas il la loquit de similitudine q est p participatione lumis glorie. Ad scdm dōm: q Aug. ibi loq de cognitiōe dei q habet in via. Ad tertiu dōm. q di uina eēntia ē ipz eē. An sic alie forme intelligibiles q nō sūt suū eē vnunt itellui fm aliq d esse quo iformat ipm itellm: et fa ciūt ipz i actu: ita diuina eēntia vnūt itellui creato: vt itellm in actu per seipsam faciens in: intellectum in actu.

Articulus III. Tercium sic pcedit. Aides q essentia dei videri possit oculo cor porali. Bicitur enim Job. xix. In carne mea vide

Articulus III. Tercium sic pcedit. Aides q essentia dei videri possit oculo cor porali. Bicitur enim Job. xix. In carne mea vide

plū eēndi mae. Ita q idē eē mae et forme diuersimo de. vt pz de lumie in diaphano: et colore: in aq. Ita spe cies intelligibilis si actu est in genere intelligibili: est itelli gēdi pñ. Ita q itelligere est vt ipz eē: et ppter ea qūa aliq mō actua sit spēs itellectiōis melior tñ et potior est pportio ipsius for: q actua: spēm igit vniri actu itellectui: est constituere ipsuz in hoc: q est eē actu itel ligetē. Et eē aut actu itelligetē: nihil aliud est q itellectū eē pfecte ipm co gnitūz. Logno scere nāq ali qd vt inferius patebit: nihil aliud ē q esse ēt illud in actu ppleto. Ex his at ad dina ba butiēdo ascen dētes dicim: q diuinā essen tia vniri inte p se ipaz: et pti tuere for ipz in actu in gene re itelli: ē ipaz facere for in: itellectum esse actu vltio ipm deū itelligibili ter: sublati oī bus q ipfectio nis sūt. Hoc at sufficienter sit: suba ipsa diuina currete ad vi sionez beatam immediate vt obm: et pñ vi siois for. Dixi autē sublati ipfectiōib: qz visio beata nō est actus et esse: sube diuine: qz hoc impfectio nis esset: sicut eēnt spēs intel ligibilis crea te si poneret.

Articulus III. Tercium sic pcedit. Aides q essentia dei videri possit oculo cor porali. Bicitur enim Job. xix. In carne mea vide

Articulus III. Tercium sic pcedit. Aides q essentia dei videri possit oculo cor porali. Bicitur enim Job. xix. In carne mea vide

Articulus III. Tercium sic pcedit. Aides q essentia dei videri possit oculo cor porali. Bicitur enim Job. xix. In carne mea vide

Articulus III. Tercium sic pcedit. Aides q essentia dei videri possit oculo cor porali. Bicitur enim Job. xix. In carne mea vide

Articulus III. Tercium sic pcedit. Aides q essentia dei videri possit oculo cor porali. Bicitur enim Job. xix. In carne mea vide

Articulus III. Tercium sic pcedit. Aides q essentia dei videri possit oculo cor porali. Bicitur enim Job. xix. In carne mea vide

Articulus III. Tercium sic pcedit. Aides q essentia dei videri possit oculo cor porali. Bicitur enim Job. xix. In carne mea vide

pōt: h solo intellectu. Ad pri mū q dōm: q cū dī. In carne mea vide. deū sal. m. nō itelligi tur q oculo carnis sit deūz vi surus: h q in carne exis post resurrectiōez visurus sit deūz. Similit qd dicit: nunc oculus meus videt te: itelligit de oculo mētis: sicut Eph. i. dīc apo stulus. Bet vobis spūm sapiē tie in agnitiōe ei: illuminatos oculos cordis vři. Ad sech dū dōz. q Aug. loq in grēdo i vbi illis: et sub pōitiōe. Qd pz ex hoc q pmittit. lōge itaqz potētie alteri erit. i. oculi glo rificati: si per eos videbit icoz porea illa natura. Sz postmo dum hoc determinat dicens. Valde credibile est sic nos vi suros: mundana tñ corpa celi noui et terre noue: vt deū vbi q pntē: et vniuersa ē corpa lia gubernantē: clarissima pspi cuitate videamus: nō sicut nūc inuisibilia dei per ea que facta sunt itellecta pspiciunt: sed sic homines inter quos viuentes motusqz vitales exercentes vi nimus: mox vt aspiciamus nō credim? videre: sed videmus. Et quo pz: q hoc mō itelligit oculos glorificatos deūz visu ros: sicut nunc oculi nostri vi dent alicui vitaz. Alia aut nō vř oculo corporali: sic per se vř bile: h sic sensibile p accidens. Qd qdē a sensu nō cogit: h statim cū sensu ab aliq alia vir tute cognoscitua. Qd aut sta tim visis corpib diuina psen tia ex eis cognoscat p itellm ex duob cōtingit. i. ex pspiciu tate intellect: et ex refulgentia diuine claritatis in corpib ino uatis. Ad tertium dōm: q in visione imaginaria nō vide tur dei essentia: sed aliqua for ma in imaginatione format re presentans deum fm aliquem modum similitudinis: put in scripturis diuinis diuina p res

sensibiles metaphorice descri buntur.

Articulus III. Tercium sic pcedit. Aides q aliq intel lectus creatus p sua na turalia diuina eēntiaz

videre possit. Bicitur enīz Bio. iij. ca. de diui. no. q agelus est speculū purū clarissimūz susci piens totaz: (si fas est dicere) pulchritudinez dei. Sed vñ quodqz videt dū videt ei spe culū. Cū igit angelus p sua na turalia intelligat seipm: videt q etiā p sua nālia itelligat diui nā eēntiā. Preterea. Illud qd est maxime visibile sit min visibile nobis ppter defectuz nři visus vel corporalis: vel itel lectualis. Sz itellus angeli nō patit aliq defectū. Cū ergo deus fm se sit maxime itelligi bilis: videt q ab angelo sit ma xime intelligibilis. Si igit alia intelligibilia per sua nālia itelli gere pōt: multo magis deum.

Articulus III. Tercium sic pcedit. Aides q aliq intel lectus creatus p sua na turalia diuina eēntiaz videre possit. Bicitur enīz Bio. iij. ca. de diui. no. q agelus est speculū purū clarissimūz susci piens totaz: (si fas est dicere) pulchritudinez dei. Sed vñ quodqz videt dū videt ei spe culū. Cū igit angelus p sua na turalia intelligat seipm: videt q etiā p sua nālia itelligat diui nā eēntiā. Preterea. Illud qd est maxime visibile sit min visibile nobis ppter defectuz nři visus vel corporalis: vel itel lectualis. Sz itellus angeli nō patit aliq defectū. Cū ergo deus fm se sit maxime itelligi bilis: videt q ab angelo sit ma xime intelligibilis. Si igit alia intelligibilia per sua nālia itelli gere pōt: multo magis deum.

Articulus III. Tercium sic pcedit. Aides q aliq intel lectus creatus p sua na turalia diuina eēntiaz videre possit. Bicitur enīz Bio. iij. ca. de diui. no. q agelus est speculū purū clarissimūz susci piens totaz: (si fas est dicere) pulchritudinez dei. Sed vñ quodqz videt dū videt ei spe culū. Cū igit angelus p sua na turalia intelligat seipm: videt q etiā p sua nālia itelligat diui nā eēntiā. Preterea. Illud qd est maxime visibile sit min visibile nobis ppter defectuz nři visus vel corporalis: vel itel lectualis. Sz itellus angeli nō patit aliq defectū. Cū ergo deus fm se sit maxime itelligi bilis: videt q ab angelo sit ma xime intelligibilis. Si igit alia intelligibilia per sua nālia itelli gere pōt: multo magis deum.

Articulus III. Tercium sic pcedit. Aides q aliq intel lectus creatus p sua na turalia diuina eēntiaz videre possit. Bicitur enīz Bio. iij. ca. de diui. no. q agelus est speculū purū clarissimūz susci piens totaz: (si fas est dicere) pulchritudinez dei. Sed vñ quodqz videt dū videt ei spe culū. Cū igit angelus p sua na turalia intelligat seipm: videt q etiā p sua nālia itelligat diui nā eēntiā. Preterea. Illud qd est maxime visibile sit min visibile nobis ppter defectuz nři visus vel corporalis: vel itel lectualis. Sz itellus angeli nō patit aliq defectū. Cū ergo deus fm se sit maxime itelligi bilis: videt q ab angelo sit ma xime intelligibilis. Si igit alia intelligibilia per sua nālia itelli gere pōt: multo magis deum.

Articulus III. Tercium sic pcedit. Aides q aliq intel lectus creatus p sua na turalia diuina eēntiaz videre possit. Bicitur enīz Bio. iij. ca. de diui. no. q agelus est speculū purū clarissimūz susci piens totaz: (si fas est dicere) pulchritudinez dei. Sed vñ quodqz videt dū videt ei spe culū. Cū igit angelus p sua na turalia intelligat seipm: videt q etiā p sua nālia itelligat diui nā eēntiā. Preterea. Illud qd est maxime visibile sit min visibile nobis ppter defectuz nři visus vel corporalis: vel itel lectualis. Sz itellus angeli nō patit aliq defectū. Cū ergo deus fm se sit maxime itelligi bilis: videt q ab angelo sit ma xime intelligibilis. Si igit alia intelligibilia per sua nālia itelli gere pōt: multo magis deum.

Articulus III. Tercium sic pcedit. Aides q aliq intel lectus creatus p sua na turalia diuina eēntiaz videre possit. Bicitur enīz Bio. iij. ca. de diui. no. q agelus est speculū purū clarissimūz susci piens totaz: (si fas est dicere) pulchritudinez dei. Sed vñ quodqz videt dū videt ei spe culū. Cū igit angelus p sua na turalia intelligat seipm: videt q etiā p sua nālia itelligat diui nā eēntiā. Preterea. Illud qd est maxime visibile sit min visibile nobis ppter defectuz nři visus vel corporalis: vel itel lectualis. Sz itellus angeli nō patit aliq defectū. Cū ergo deus fm se sit maxime itelligi bilis: videt q ab angelo sit ma xime intelligibilis. Si igit alia intelligibilia per sua nālia itelli gere pōt: multo magis deum.

1. possit ē plus res qz modi cog nitioz. qm illi 4. isti vero. 3.

Questionis

top: ppter ea in lra in boie in q vtracq iungit nā: ponit
stellis in altiori ordie q sensus. Ex h tñ nihil de pñ rōis
efficacie. tñ q sic vlt r singulare ad vñ eēdi modū spe
ctat. sād eē in mā: ita ania sensitiua r būana ad vñ mo
dū eēdi pñt. sād eē forma qd qd erat eē r pfectiones
cōpñs phyci. vt
in 2° de aia p
bañ. tum q ex
his optie babe
tur q modus
essendi nāe co
gnite: nūq ex
cedit modū na
ture cōscētis:
qd est irentuz.
2° aduerte: q
ex h pcessu lre
iducēdo ex sin
gularib r sen
su: vlt r inte
būano: subty
imālib r intel
lectib r sepañs.
optie infer: q
modus eēdi
nāe cōgnite nō
excedit modū
nāe cōscētis:
r est signuz: q
ille excessus ē
cā nō cōgnitio
nis: vt in pñ
ne dñtie a pñ
est assumptū:
sic optie infer.
g cōgnitio ipñ
eē pñe subfiste
tis soli inte^o di
uio est pñtis:
ac p h supra ce
teros est.

Circa 3^{am} pñe
quētiā dubiuz
occurrit. Sco
tus sigdē i 4.
di. 49. q. 1^a. r
in p. d. 3. q. 3. r
in q. i. q. 4. ar.
2° eā ipugnat:
ad diuersa lra
mē pposita. nā
in p r quoli. ar
guit eā q ad in
tellectū nñz re
spectu sui natu
ralis obi. in 4.
aut respu cēn
tie diuine r in
tellectus creati.
Arguit g sic. p
pñtis illa nō segt
ex pñtis. g. añs pbañ: q ex hoc q cōgnitū est in cōgno
scēte fm modū nāe cōscētis: nihil aliud bētur: nisi q
cōgnitio est perfectio pportioata cōscētis: r filr obie
ctū cōgnitiōis. Ex hoc aut nō sequit equalitas intentia. s.
q cōscētis nā dñ equari obto vel excedere. Et confir
mat: ex pportioe inter obm r pñe sequit magis dñsimi

Articulus

litudō r inequalitas: sicut inter motū r mobile r mās
r formā. Talis siquidē est pportio inter po^m r obm. vñ
oculus videt r celū r terrā: r tñ nō hz modū eēdi simile
celo r terre. quū illud sit icorruptibile: r magis ad ppo
sitū: ideo lapidis nō est filis lapidi in mō eēdi. (2° q
si illa pñtis aditiona
lis eēt vera: se
queret q ange
lus inferior nō
cōscēret supe
rioris: qz mo
dus essendi su
perioris exce
dit modū infe
rioris. (3° q
ex illa segt q
intellectus crea
tus ē illustra
tus lumine glo
rie nō posset vi
dere deū. pba
tur sequela: qz
modus eēdi
dñ excedit mo
dū eēdi toti^o
h^o. s. itell^o illu
strati r bituati
rē. (4° spñt
arguit pñtis eā
vt applicat ad
ite^m nñm r obz
in lra assigna^m:
qz si ista condi
tionalis ē pñ
nā pñ cōscētis:
segit q vñ nū
q videbūt de
um. pbañ seq
la: qz nulla po
pōt eleuari su
pra suū obm
adequatuz. vi
sus enīz nō pōt
eleuari ad vñ
denduz fan^m:
nec aliqz babi
tus aut vis su
paddita pñ ele
uare po^m supra
suū obz: s. i fra
obi latitudinē:
qm po^m pñ re
spicit obz ex se
qz bit adueiat
vt pñ. C. ult^o
addit: q arg
lra ex pñtis
nō fillogi^o.

Articulus. V.
quid imāle. S. itellus nñ: vel
angelic^o: qz pñ nām a mā aliq
liter eleuat^o est: pōt vltra suam
nām p grām ad aliqd ali^o ele
uari. Et h^o signuz est: qz visus
nñlo mō pōt in abstractione co
gnosce id qd in pñtis cōgno
scit. Nullo enīz mō pōt pñpe
nām: nisi vt hac. S. itellus nñ
pōt in abstractione pñderare qd
i pñtis cōscit. Et si. n. cōg
scat res hñtes formā in mā: tñ
resoluit cōposituz in vñtis: r
pñderat ipsam formā p se. Et
filr itellus angeli: s. pñale sit
ei cōgnosce eē pñtis in aliq
nā: tñ pōt ipm esse secernere p
intellectū dñ cōgnosce q aliud
est ipse: r aliud est suū eē. Et iō
cū itell^o creatuz p suā nām na
tus sit appñdere formā pñre
tam: r eē pñtis in abstractione
p modū resolutionis cuiusdā.
pōt p grām eleuari vt cōgno
scat subam separatā subsistentē:
r esse separatū subsistentē.
C. itellus creat^o ad vidēdū
dei cēntiā aliquo creato lumine
indigeat. Articulus. V.

Articulus. V.
quid imāle. S. itellus nñ: vel
angelic^o: qz pñ nām a mā aliq
liter eleuat^o est: pōt vltra suam
nām p grām ad aliqd ali^o ele
uari. Et h^o signuz est: qz visus
nñlo mō pōt in abstractione co
gnosce id qd in pñtis cōgno
scit. Nullo enīz mō pōt pñpe
nām: nisi vt hac. S. itellus nñ
pōt in abstractione pñderare qd
i pñtis cōscit. Et si. n. cōg
scat res hñtes formā in mā: tñ
resoluit cōposituz in vñtis: r
pñderat ipsam formā p se. Et
filr itellus angeli: s. pñale sit
ei cōgnosce eē pñtis in aliq
nā: tñ pōt ipm esse secernere p
intellectū dñ cōgnosce q aliud
est ipse: r aliud est suū eē. Et iō
cū itell^o creatuz p suā nām na
tus sit appñdere formā pñre
tam: r eē pñtis in abstractione
p modū resolutionis cuiusdā.
pōt p grām eleuari vt cōgno
scat subam separatā subsistentē:
r esse separatū subsistentē.
C. itellus creat^o ad vidēdū
dei cēntiā aliquo creato lumine
indigeat. Articulus. V.

nō quantuz ad spm nāz: s. q quātuz ad mātrem. 1. m mōrem
vel nullam cōmūtiōem in dñ ipō esse existētiā: cuius vñ modus est cōmūtiō cū enā
māh. ab hñ cū enā nō māh. ab hñ nullā habere cōmūtiōem. pñm. in homine sād n
angelo. 3. in solo deo repñt. pñm. in hñ nñ res cōgnitū
Quintus. at quā 48° ad cōgnitiōis

Duodecime

Quintus

diuersos modos qz cōgnosce est cōgnitū: r ex hoc mā
nifeste segt: q esse cōgnitū modifcat fm modū nāe co
gnosceñtis: r nō ē. Et qz cōgnitio nālis segt modū q nāli
ter cōgnosce ē cōgnitū: iccirco opz q mētura nālis cōgni
tōis sit ipa cōscētis nā. v. grā. aia būana est suba vñtis
iter itelluales.

Articulus. V.
quid imāle. S. itellus nñ: vel
angelic^o: qz pñ nām a mā aliq
liter eleuat^o est: pōt vltra suam
nām p grām ad aliqd ali^o ele
uari. Et h^o signuz est: qz visus
nñlo mō pōt in abstractione co
gnosce id qd in pñtis cōgno
scit. Nullo enīz mō pōt pñpe
nām: nisi vt hac. S. itellus nñ
pōt in abstractione pñderare qd
i pñtis cōscit. Et si. n. cōg
scat res hñtes formā in mā: tñ
resoluit cōposituz in vñtis: r
pñderat ipsam formā p se. Et
filr itellus angeli: s. pñale sit
ei cōgnosce eē pñtis in aliq
nā: tñ pōt ipm esse secernere p
intellectū dñ cōgnosce q aliud
est ipse: r aliud est suū eē. Et iō
cū itell^o creatuz p suā nām na
tus sit appñdere formā pñre
tam: r eē pñtis in abstractione
p modū resolutionis cuiusdā.
pōt p grām eleuari vt cōgno
scat subam separatā subsistentē:
r esse separatū subsistentē.
C. itellus creat^o ad vidēdū
dei cēntiā aliquo creato lumine
indigeat. Articulus. V.

uas fm se. B. n. nec sōnauim^o: s. lra h docuit q iter cōgni
tū r nām cōscitū fm se: exigitur nō excessus ex pñtis co
gnitū: r vt dñm ē: fmo ē de nō excessu i mō eēdi gñico
cōgnito qdita^m ac nālir. vñ nō opz alr ad oppo^m rñdere.
Intellectus sigdez diuin^o aut angelic^o excedit h oia r gñe
pluz gñe: r tñ
oia quiditati
ue nouit: q at
de oculo re^o ce
li afferit: pñeri
le ē qñ celū vt
visibile nō hz
aliū eēdi mō
dū q mixtuz.
vñtis: n. ē sin
gulare sen^o rē.
Corrupt^o aut r
incorruptibile
sūt dñe accita
les visibiles vt
sic: quēadmo^m
et cetera suba.
les dñtie acci
dūt visibiles: cū
suba sit pacci
des visibil^o. vñ
visus nō videt
aliqd visib^o ex
cedēs ipz i mō
eēdi: qd ē ite
tum lre. C. ad
2^{am} vñ obonem
negat sequela:
qz āgeli nō dif
ferit iter se in
mō eēdi gñi
ce: s. oēs conue
niunt vt in lra
dñ in h q sunt
for^o nō in mā
oio. C. ad 3^{am}
filr negat seq
la: qñ excessus
obri supra mo
dum cōgnosceñtis nō assignat in lra p cā nō visiois obri
quocūqz sed ex pñtis viribus cōgnosceñtis. Argumentū
aut supponit eē cām nō visiois absolute: r iō peccat fm
nō cām vt cām. C. ad 4^{am} negat qz sequela: qñ vt iaz
pñ de obo nō qñqz s. qd itatiue cōgnō^m nālir est fmo. Lō
cedo aut q itellus ex nā sua nō pōt qd itatiue cōgnosce
re alr^o qd qñ sit nā aieñte: cū q tñ stat q pñ p grām ele
uari ad qd itatiue cōgnosceñtū ē deū. nō. n. incō^m po^m eleua
ri ad cōgnosceñdū aliqd qdita^m: qd ē ex obm qdita^m cōgnō^m
a se nālir: sed obiectio pñdit ac si obm h assignatū eēt
obm adequatū extēsiue: vt son^o rē audit^o. r iō peccat. Jā
n. dñm est q h est fmo de obo adequato extēsiue ex nā
po^m fm pñtis vires: r nō de obo adequato extēsiue ex qd
nulls bitus adducere quoluz pñ po^m. pñpōnes aut ex
gbus lra pñdit: r si nō sunt fillogistice formaliter: sunt ta
mē virtualiter: vt superius eas ordinauimus valde faci
le: absqz tanta mixtura quātā fecit Scotus.

Articulus. V.
quid imāle. S. itellus nñ: vel
angelic^o: qz pñ nām a mā aliq
liter eleuat^o est: pōt vltra suam
nām p grām ad aliqd ali^o ele
uari. Et h^o signuz est: qz visus
nñlo mō pōt in abstractione co
gnosce id qd in pñtis cōgno
scit. Nullo enīz mō pōt pñpe
nām: nisi vt hac. S. itellus nñ
pōt in abstractione pñderare qd
i pñtis cōscit. Et si. n. cōg
scat res hñtes formā in mā: tñ
resoluit cōposituz in vñtis: r
pñderat ipsam formā p se. Et
filr itellus angeli: s. pñale sit
ei cōgnosce eē pñtis in aliq
nā: tñ pōt ipm esse secernere p
intellectū dñ cōgnosce q aliud
est ipse: r aliud est suū eē. Et iō
cū itell^o creatuz p suā nām na
tus sit appñdere formā pñre
tam: r eē pñtis in abstractione
p modū resolutionis cuiusdā.
pōt p grām eleuari vt cōgno
scat subam separatā subsistentē:
r esse separatū subsistentē.
C. itellus creat^o ad vidēdū
dei cēntiā aliquo creato lumine
indigeat. Articulus. V.

Articulus. V.
quid imāle. S. itellus nñ: vel
angelic^o: qz pñ nām a mā aliq
liter eleuat^o est: pōt vltra suam
nām p grām ad aliqd ali^o ele
uari. Et h^o signuz est: qz visus
nñlo mō pōt in abstractione co
gnosce id qd in pñtis cōgno
scit. Nullo enīz mō pōt pñpe
nām: nisi vt hac. S. itellus nñ
pōt in abstractione pñderare qd
i pñtis cōscit. Et si. n. cōg
scat res hñtes formā in mā: tñ
resoluit cōposituz in vñtis: r
pñderat ipsam formā p se. Et
filr itellus angeli: s. pñale sit
ei cōgnosce eē pñtis in aliq
nā: tñ pōt ipm esse secernere p
intellectū dñ cōgnosce q aliud
est ipse: r aliud est suū eē. Et iō
cū itell^o creatuz p suā nām na
tus sit appñdere formā pñre
tam: r eē pñtis in abstractione
p modū resolutionis cuiusdā.
pōt p grām eleuari vt cōgno
scat subam separatā subsistentē:
r esse separatū subsistentē.
C. itellus creat^o ad vidēdū
dei cēntiā aliquo creato lumine
indigeat. Articulus. V.

Articulus. V.
quid imāle. S. itellus nñ: vel
angelic^o: qz pñ nām a mā aliq
liter eleuat^o est: pōt vltra suam
nām p grām ad aliqd ali^o ele
uari. Et h^o signuz est: qz visus
nñlo mō pōt in abstractione co
gnosce id qd in pñtis cōgno
scit. Nullo enīz mō pōt pñpe
nām: nisi vt hac. S. itellus nñ
pōt in abstractione pñderare qd
i pñtis cōscit. Et si. n. cōg
scat res hñtes formā in mā: tñ
resoluit cōposituz in vñtis: r
pñderat ipsam formā p se. Et
filr itellus angeli: s. pñale sit
ei cōgnosce eē pñtis in aliq
nā: tñ pōt ipm esse secernere p
intellectū dñ cōgnosce q aliud
est ipse: r aliud est suū eē. Et iō
cū itell^o creatuz p suā nām na
tus sit appñdere formā pñre
tam: r eē pñtis in abstractione
p modū resolutionis cuiusdā.
pōt p grām eleuari vt cōgno
scat subam separatā subsistentē:
r esse separatū subsistentē.
C. itellus creat^o ad vidēdū
dei cēntiā aliquo creato lumine
indigeat. Articulus. V.

6

maxima

3iz

92

no

minoris.

minoris.

minoris.

2000

58

tio seu augmen-
tatio virtutis in-
tellective: red-
diēs ipsam suffi-
ciētē ad viden-
dū. Aliud quo-
dāmodo inuit
mediū: p q̄to
augmentū hoc
ad duo ponit
finia: et ad di-
sponēdū itelle-
ctū: p tā excel-
sa forma itelli-
gibilis: et ad vi-
res præbēdum

Doc. n. z^m tangi
videndum 2 aug

nētū lex 3° 5° Ben.
 1° p simplicē intē
 alteri^o forme ap
 additū lumē. In p
 p. Qm p^o augmen
 tiorē tñ. 2° aut
 dis qñq vt pz. 3°
 a creato q̄ creab
 sup̄a nām ois itel
 ē totū ordinē nā
 ex mō nūdi tñ vt
 te suayt caritas.

Sco. in 3°. d. 14°.
 obz ex se lux itelli
 gen ad sui visionē:
 visionē. De^o est bz.
 q^o itellus fiat r sit
 umā creatā possibi
 a: q^o sicut cecus mi
 tus supnātr illumi
 ficur q̄libet perfe
 rit: q̄uis supnātr po
 ē^{na} z^o: pōt sine illa.
 nē. g. 4° q^o magis
 dei: q̄ lumē glorie
 ēit ppter pfectionē
 cit in actu z^o: ad qd
 pz.

glorie ponit pper
in lra b^o articuli. g
excedit nō solū itel
Et p̄ter lumē tale
oportioatū. z. q.
t. q. visio dei pōt
g. nō exigīt lumen
alia recitatur apud
o omitto. aut enim
ead visionē dei: aut
orib^o soluta sunt.

tū: et dicit q̄ indigetis
creati. vñ confidete

10

(4)

naturale: 1.000 l.

...natural...

ela. Ad p.

4.

lis disponibus
vie dī. i. in dis
ponib' nō pone
tib' boiem ex
tra via simpli.
itelr. 7 q' hec
sit mēs. va. S.
Tho. ex eo li
quet. q' in. q. de
ve. q. id. ar. xi.
ponit id. q' in
4. r' in eisde
q. de ve. q. 13.
art. 2. 2. q. zo.
art. 2. sic expo
nit. 7 similr in
2. 2. 18. art. 3.
q'z idubie sic
tenēdus est.

¶ In rñsiõe ad
3^m. qm̃ subtilis
valde doctria
tradiť. Aduer/
te duo. p̃ qd est
tā eē q̃ fieri cō/
nāle alicui. z. q̃
sit p̃portio iter

②

habens maiorem claritatem plus videtur deo, patet. id est. qui autem diligit me debet a patre meo, et ego diligam eum, et manifestabo ei meipsum. et sicut Simplicius ad Simplicium ita magis ad magis. Item in domo patris mei aut manifestabo multum sicut

Questionis

Inter dispositionem namque propriam et formam subaltera est maxima distantia: et longe maior quam inter duas subas: et tunc ille sunt eiusdem ordinis: quo ad naturalitatem: et iste non: quia iste magis conveniant in natura: quia forte sunt eiusdem speciei. ut fortis et plato et cetera. Maior ergo vel minor distantia nihil facit ad propositum. igitur non infinita. Nec decipimur ut secunda obiectio proponit. Quia sicut tota latitudo visio- nis diuine e-
50. tie soli deo est conaturalis: di-
uersimode tamen: quia in summo in-
communicabiliter ad extra. Extra sumum vero com-
municabiliter plus et minus in-
finitum: sicut to-
57. ta latitudo lu-
55. minis glorie et
charitatis et cetera.
sicut tota latitudo
habendi di-
uinam essentiam
ut formam in-
telligibilem soli
deo est conatu-
ralis: sed in su-
mo incommunicabiliter
limitate autem
coicatur: non tamen co-
nate sit alteri:
sicut si lux ac-
ceptet propria
claritas solis: to-
ta latitudo lu-
cis est naturalis so-
li tamen: sicut summo
incommunicabiliter. Li-
tra summi vero com-
municabiliter non
ita ut sit naturalis
aliis: quia non ut
fluat ab illis. si
astra ponantur
extrinsece natu-
ra: sed ut sit co-
rum ex diffusio-
ne a luce so-
lari.

Articu. VI.
Itulus
clarus.
In
corpe tria. p. p.
ponit conclusio
rursus questio
affirmatiue. i. f.

Art. videtur e-
ssentia dei vnus
alio perfectius videat. Art. VI.
Sextum sic pcedit.
Videtur quod videntium
e-
ssentia dei vnus alio
perfectius non videat.

Dicitur enim. i. Jo. iij. Videbimus
deum sicuti est: sicut ipse vnus non
est. Ergo vnus non videbitur ab
oibus. Non ergo perfectius et mi-
nus perfecte. C. Preterea. Aug.
dicit in lib. lxxij. q. q. vna res
non potest vnus alio plus intellere.
Sed oes videtes deum p e-
ssentiam: intelligunt dei essentiam.
Intellectu enim videtur deus non
sensu: ut supra habitum est. Er-
go videtur diuinam essentiam
vnus alio non clari-
ter videtur. C. Pre-
terea. Quod aliqd altero perfectius
videatur: ex duobus ptingere
potest: vel ex parte obiecti visi-
bilis: vel ex parte potestie visive
videtis. Ex parte autem obiecti per
hoc: quod obiectum perfectius in videte
recipit. s. fm perfectiores simili-
tudinem. quod in proposito locum
non habet. Deus enim non p ali-
qua similitudine sed per eius
e-
ssentiam presens est intellectui
e-
ssentiam eius videtur. Relinquitur
ergo quod si vnus alio perfectius
eius videat: quod hoc sit fm dicitur
potestie intellective. Et ita sequitur
quod cuius potestie intellectiva na-
liter est sublimior clarior eum
videat. Quod est inconueniens: cum
boibus pmittat in beatitudine
e-
qualitas angelorum. C. Sed contra
est: quod vita eterna in visione dei
consistit fm illud Jo. xvij. Hec est
vita eterna et cetera. Ergo si oes e-
qualiter dei e-
ssentiam videtur: in vita
eterna oes erunt e-
quales: cuius con-
trarium dicit apostolus. i. cor. xv. Stel-
la differt a stella in claritate.

C. Rndeo ddm: quod videntium

Articulus

videtur deus vnus perfectius videbitur alius. 2. exelu-
ditur falsa huius causa. 3. probatur ex vera causa.

C. Quo ad 2. aduertere: quod idem obiectum melius ab vno vide-
ri quam ab alio ex duobus ostendi potest. p. q. p. limpidioris speciem
ab vno videtur quam ab alio: sicut exprimitur quod p. speciem in aere
melius videtur

deum p e-
ssentiam vnus alio pfe-
ctius esse videbit. Quod quidem non
erit paliqua dei similitudine pfe-
ctior in vno quam in alio: cum illa
visio non sit futura p aliquam si-
militudinem. ut ostensum est. S. hoc
erit per hoc quod intellectus vnus
habebit maiorem virtutem seu fa-
cultatem ad videndum deum quam
alterius. Facultas autem videndi
deum non competit intellectui crea-
to fm suam naturam: s. p. lumen glo-
rie: quod intellectus in quadam dei-
formitate constituitur: ut ex supe-
rioribus patet. Tamen intellectus plus
participas de lumine glorie pfe-
ctius deum videbit. Plus autem
participabit de lumine glorie: qui
plus habet de charitate: quia vbi
est maior charitas: ibi est mai-
or desiderium. Et desiderium quodam
modo facit desiderare aptum et
paratum ad susceptionem deside-
rati. Tamen quod plus habebit de cha-
ritate: perfectius deum videbit: et
beati-
or erit. C. Ad primum ergo
dicitur: quod cum dicitur: videbimus
eum sicuti est: hoc adverbium sicuti
determinat modum visionis ex
parte rei vise: ut sit sensus: vi-
debimus eum ita esse sicuti est:
quia ipsius esse eius videbimus quod
est eius e-
ssentia. Non autem deter-
minat modum visionis ex parte vi-
detis: ut sit sensus quod ita erit p-
fectus modus videndi: sicut est
in deo pfectus modus e-
ssendi.
C. Et p b etiam patet solo ad scd. Cum
enim dicitur quod re vnus vnus
alio melius non intelligit: sed habet
veritatem si referat ad modum rei
intellecte: quia quicquid intelligit rem
esse aliter quam sit: non vere intelligit:
non autem si referat ad modum intel-
ligendi: quia intelligere vnus est
perfectius quam intelligere alterius.
C. Ad tertium dicitur: quod diuersi-

56. quod p eam in aqua
et per meliora
oculorum sicut. 2.
et ostendi potest ex
acutioris visu:
patet. stante namque
identitate visu-
57. cu e-
qualitate spe-
ciei et visu vir-
tutis: ipse est
fingeret ym-
maginem: fiat visio.
Distantia namque
inter speciem ad
speciem qualitates
spectat. ita ergo
magis eam exclu-
dit sufficienter:
ex hoc quod visio
illa non est futu-
ra p speciem. 2.
at amplectitur.
C. Quo ad 3. p.
patet de hoc sic. vi-
dendum deum
vnus alio habet
maiores chari-
tate. ergo mai-
or desiderium. ergo ma-
gis aptus et pa-
ratus ad susce-
ptionem dei. ergo
plus maius lumen
glorie. ergo maio-
re facultate ad
videndum deum.
ergo perfectius vide-
bit deum quam alius.
Tamen supponit.
prima nota
est ex terminis
cum 2. et 3. chari-
tas enim ipsa est
desiderium dei.
Desiderium autem
parat pparationem
magis eam ad
considerationem ppe-
rum: lumen vero
glorie nihil aliud
est quam dispositio
ad dei suscepi-
onem ita deum est.
Et ppea deside-
rium quod videtur
ostendit dispositio
apertitudinem et p-
parationem. 4. at
prima patet: quia

XII.

tas videndi non erit ex parte ob-
iecti: quia idem obiectum oibus
presentabitur. s. dei e-
ssentia: nec
ex diuersa picipatōe obiecti p
differetes similitudines: sed erit
per diuersam facultatem intelle-
ctus: non quidem naturalem: sed glo-
riosam: ut deum est.

C. Tamen videtes deum p e-
ssentiam
ipsum comprehendat. Art. VII.

Art. VII. Septimum sic pce-
dit. Videtur quod videtes
deum p e-
ssentiam ipsum
comprehendant. Dicitur
enim Aplos phyl. iij. Sequor
autem si quo modo comprehendam. Non
autem frustra sequebar. Dicit enim
ipse. i. cor. ix. Sic curro non
quasi in certum. Ergo ipse comprehen-
dit: et eadem ratione alij quos ad hoc
inuitat dicens. Sic currite ut
comprehendatis. C. Preterea.
Art. dicit Aug. in li. de videndo
deum ad paulinam: illud comprehendit
quod ita totum videtur: ut nihil eius
lateat videtur: s. si deus p e-
ssentiam videtur: totus videtur: et nihil ei
lateat videtur: cum deus sit simplex:
ergo a quocumque vi per e-
ssentiam
comprehendit. C. Si dicatur quod vi-
totus: sed non totaliter: s. Totaliter
vel dicitur modum videtis:
vel modum vise rei. Sed ille qui
videt deum per e-
ssentiam videt eum
totaliter: si significet modum rei
vise: quia videt eum sicuti est: ut
deum est. Similiter videt eum to-
taliter: si significet modum viden-
tis: quia tota virtute sua intellectu
dei e-
ssentiam videbit. Quilibet
ergo videt deum per e-
ssentiam: totum
eum videbit. Ergo eum
comprehendit. C. Sed est quod
dicitur. xxxij. Fortissime: ma-
gne: potes: dominus exercituum
non me tibi: magnus consilio: et i-
comprehensibilis cogitatu. Er-
go comprehendere deum impossibile est
intellectui creato: attingere non
metu deum qualitercumque magna est

Septimus

beatitudo: ut dicit Aug. Ad cuius euidetiam
sciendum est quod illud comprehendit quod perfecte co-
gnoscit: perfecte autem cognoscit quod tamen cogno-
scit: quantum est cognoscibile. Tamen si id quod est
cognoscibile per sciam demonstratiua opinio-
ne teneatur: et aliquarone probabiliter cocepta: non
comprehendit: puta si hoc quod est triangulum habere
tres angulos equales duobus rectis aliquis sciat
per demonstrationem comprehendit illud. Si vero
aliquis eius opinionem accipiat probabiliter: p. hoc quod a
sapientibus vel pluribus ita dicitur: non comprehendit
ipsum: quia non ptingit ad illam perfectam modum cog-
nitionis. quo cognoscibilis est. Nullus autem intelle-
ctus creatus ptingere potest ad illam perfectam mo-
dum cognitionis diuine e-
ssentie: quo cognoscibilis
est. Quod sic patet: vnus quodque enim sic cognoscibile
est fm quod est ens actu. Deum igitur cuius esse est infini-
tum: ut supra ostensum est: infinite cognoscibilis est.
Nullus autem intellectus creatus potest deum infinite co-
gnoscere. In tamen enim intellectus creatus diuinam
e-
ssentiam perfectam vel minus perfecte cognoscit: in quibus
tamen maiori vel minori lumine glorie perfunditur.
Cum igitur lumen glorie creatum in quocumque intelle-
ctu creato receptum non possit esse infinitum: impos-
sibile est quod aliquis intellectus creatus deum infinite co-
gnoscat. Unde impossibile est quod deum comprehendat.
C. Ad primum ergo dicitur: quod comprehendit deum dupliciter.
Vno modo stricte et proprie fm quod aliqd includit in
comprehendendo. Et sic nullo modo deus comprehendit
nec intellectus nec aliquo alio: quia cum sit i-
finitus nullo finito includi potest: ut aliqd finitum
eius infinite capiat: sicut ipse infinitus est. Et sic
de comprehendendo nunc queritur. Alio modo compre-
hendit largius sumit fm quod comprehendit insecuti-
onem. Qui enim attingit aliquem quoniam ita tenet
ipsum: comprehendere est deum. Et sic de comprehendendo
dicitur a beatis: fm illud 1. cor. iij. Tenui eum nec di-
mittam. Et sic intelligunt auctoritates apostoli de co-
prehensione. Et hoc modo comprehendit est vna de tri-
bus virtutibus anime que rident speciem: sicut visio fi-
dei et fructus charitatis. Non enim apud nos oes quod
videtur iam tenet vel habet: quia vident interdum distantia:
vel que non sunt in parte nostra. Neque ite-
oibus
que habemus fruimur: vel quia non delectamur in eis:
vel quia non sunt vltimus finis desiderij nostri: ut desi-
derium nostrum impleat et getent. Sed hec tria habent
bri in deo: quia et videtur ipsum: et videndo tenet sibi
presentem in parte habentes ipsum eum videre: et tenentes
fruuntur sicut vltimo fine desiderium implente.
C. Ad secundum dicitur: quod non proprie deus incompre-
hensibilis deum quasi aliquid eius sit quod non videatur: s. hoc
quia non ita perfecte videtur sicut visibilis est: sicut cum

Questionis

Articulus.

VIII.

In titulo

ly omnia distribuit p oibus: rerūq; rōnibus absolutis: et respectu: realibus rōnis: nō soluz que sūt quocūq; mō: se que nō implicat contradictionē

esse. i. pro oib? simplr: ly. i. deo intelligit obie: ctive: ita q; i b obo qd est de? videat oia in: clusa i eo quo: modolibet.

In corporena cōclusio respō: sua q̄sito nega: tiue. Nullus i: tellectus crea: tus videre po: test in deo oia: s; plura v? pau: cioza iuxta mo: dum videndi deum. Proba: tur. quocūq; vidēt in deo videntur s; q; sunt in ipso. et: go videntur vt effectus virtua: liter contēti in causa. ergo plu: ra vel paucio: ra: s; q; perfe: ctius vel min? perfecte vidēt deus. ergo non omnia nisi de? totali comprē: bendatur. ergo a nullo intelle: ctu creato vi: deri pnt oia in deo. sed plura v? paucioza iux: ta moduz vi: dendi ipsum. Anis pz. nōtia prima pbat. qz oia sunt in deo vt in cā emine: tissima. 2° vero probat. qz q̄to aliqua cā per: fectius cognō: scit tanto plu: res in ea effectus vident. Et manifestat b ex dīa itelle: ctui humano: circa ppositū aliq; pñ^m multaz snum. 3° ex 2° euidenter sequit. 4° autēz pbat. q; nullus itelle: ctus creatus potest deum cōprehēdere.

Circa pñam nōtia dubiū occurrit ex Scoto: ceteris pñatibus in deo eē res vt in speculo volūtario. Forma: turq; rō cōtra lras sic. Res sunt in deo nō solū vt in cā: sed vt in speculo volūtario. s; iophisima nōtia cōmittit. i: ferēdo. g; res in deo vident p̄cise vt in cā. Constat enīz q;

aliqua demōstrabilis ppō per aliquam pbabilē rōnez cogno: scitur: nō est aliqd eius qd non cognoscatur nec subm nec p̄di: catum nec cōpositio: s; tota nō ita perfecte cognoscit: sicut co: gnoscibilis est. An Aug. diffi: niēdo cōprehēsiōē dicit: q; to: tū cōprehēdit vidēdo qd ita vi: det: vt nihil eius lateat viden: tem: aut cui? fines circūspici v? circūscribi pnt: tūc enī fines ali: cuius circūspiciunt: qñ ad finē in mō cognoscēdi illā rez pue: nit. Ad tertiu dōz: q; totali: diē modū obi: nō qdē ita q; to: tus modus obi: non cadat sub cognitiōe: s; qz modus obi: nō est modus cognoscēti. Qui igit videt deū p cēntiam: videt b in eo q; i finire existit: et infini: te cognoscibilis est. Sed hic i: finitus modus nō competit ei: vt. i. ipse infinite cognoscat: si: cut aliquis pbabiliter scire po: test aliquam ppōnem esse de: mōstrabilem: l; ipse eaz demō: stratiue nō cognoscat.

Artū vidētes deū per cēntiā oia in deo videāt. Arti. VIII.

Octauū sic pcedit. Videt q; vidētes deū per cēntiā oia in deo videant. Bicit enim Greg. in. iij. dyal. Quidē qd nō videant: qui vidēt oia vi: dent. s; de? est vidēs oia. Ergo q; vidēt deū oia vidēt. Item

Articulus

ly p̄cise subitelligitur in lra. Alioq; nō inferret itentū: vt pz. Anis pbat. et auctate Aug. in libro de vidēdo deū. Deus est speculum volūtariū: et si vult videt: et si nō vult nō videt. et rōne. qz deus representat oia distincte: vt spe: culū: et nō distincte tū vt cā. et p̄pterea cū tot? lre p̄cisiū

qūq; videt speculū: videt ea que in speculo resplēdent. S; oia qūq; sūt vel fieri pnt: in deo resplēdent: sic in quodam speculo: ipse enim oia in seipso cognoscit. Ergo qūq; videt deū: videt oia que sunt et que fieri pnt. Preterea. Qui i: telligit id qd est maius potest intelligere minima: vt dicitur tertio de anima. Sed omnia que deus facit v? facere potest sunt minus q; eius cēntia. Er: go quicūq; intelligit deum po: test intelligere oia que deus fe: cit vel facere potest. Prete: rea. Rōnalis creatura oia na: turaliter scire desiderat. Si igit vidēdo deum nō oia sciat: nō quietat eius nāle desiderii. Et ita vidēdo deū nō erit bea: ta: qd est incōueniēs. Vidēdo igit deū oia scit. S; est: q; angeli vidēt deū p essentiam: et tamē nō oia sciunt. Inferio: res enim angeli purgant a su: perioribus a nesciētia: vt dicit Bio. viij. cap. cel. bierar. Ipsi ēt nesciūt futura ptingētia et co: girationes cordium. hoc enim solius dei est. Nō ergo qūq; vidēt dei cēntiāz vidēt oia.

Rūdeo dōz: q; itellec? crea: tus vidēdo diuinā cēntiam nō videt in ipsa oia que facit deus vel facere pōt. Ad manifestū est enīz q; sic aliqua vident in deo fm q; sunt in ipso. Oia aut alia

distincte representat. Volūtariū aut dī rōne volunta: rie collationis luminis glorie: et tanti luminis. Et hoc re: spectu vīsonis beate. respectu vō nouaz: reuelationum deus nō occurrit obiectiue sed causalr. et p̄pterea oino est volūtariū: et quasi speculū exēplare. Ad rōnez aut in oppositū dī. q; vere peccat fm fallaciā nōtis: ac si representare distincte vno mō ptingat. s; sicut in speculo: Ubi scito: q; rep̄tare distincte et ptingit. vno mō q; di: stinctio se teneat ex parte representantis: vt apparet in

funder sup hoc q; de? rep̄taret nō nisi vt cā in: distincte: ruere videtur.

Ad euidentiaz huius scito ex q. de ve. q. 12. art. 6. q; res sūt in deo p̄prie vt in cā. Ad etha: phorice aut vt in speculo. De? enim est vere et p̄prie cā. non vere et p̄prie speculū s; me: thaphorice: dī enīz speculum qz distincte re: presentat. s; nō est p̄prie specu: lus: qz nō repre: sentat impressa ab alio: vt spe: culi rō bz: pp: quā cōditionē verbo dei a pa: tre pcedēti spe: culū appropia: tur. sapiētie 7°. Landoz est enī lucis eterne et speculum sine macula: vtpo: te patris exp̄: sa imago. Con: stat aut ex dyo. et Aug. theo^m symboliaz nō esse argumēta: tiuā. nihil igit ex b metapho: rico nomie effi: car i ferri pōt. Ad auctorita: tes g; Aug. dī q; est locutio me: thaphorica: p: pter illam con: ditionem: qz. i.

a 521.

z 88. z 89.

XII.

speculo: in quo quelibet spēs representas aliqd remanet distincta a specie representante aliud in eodem speculo. Alio mō ita q; distinctio se teneat ex parte representato: rum. vt si dicamus. aia intellectina representat distincte formā corporeitatis: et formā mixti: et aiam vegetabilē: et aiaz sensitiuā.

hec enī nō hnt in natura itel: lectiue anie di: stincta funda: mēta similiter dinum illaruz ad eam: s; per vñū et idem na: tura aie itelle: ctive oibus re: spōdet: vt simi: lis non minus q; si singulorū p̄pziū similitu: dinis fundamē: tū haberet: ita enim represen: tat p̄pziā cōdi: tiones cuiusq; ac si singulorū adequata esset spēs. Et rō est: qz excedere nō ipedit p̄fectio: nem represen: tati. nihil enīz minus spēs al:

sunt in deo: sicut effectus sunt virtute in sua cā. Sic igit vñr oia i deo sic effectus in sua cā. S; manifestus est q; q̄to aliq; cā p̄fecti? vñtato ples ei? effe: ctus in ipsa videri pnt. Qui. n. bz itellim eleuari statiz vno p̄i: cipio demōstratiuo. pposito ex ipso multarū cōclusionum co: gnitionez accipit. Qd nō pue: nit ei qui debiliore intellectus est: sed opz q; ei singula expla: nent. Ille igit intellectus pōt in cā cognoscere oēs cause effe: ctus: et oēs rōnes effectuz: q; causam totaliter cōprehendit. Nullus aut itellectus creatus totali deum cōprehendere po: test: vt ostēdū est. Nullus igit intellectus creatus vidēdo deū

bi representaret ipm: si cū hoc pidez rep̄taret et nigrū. Peccat g; rō duplr. p. qz ex sensu methaphorico arguit. 2° qz supponit q; distincte rep̄tare nō sit nisi distinctio ex parte rep̄tantis: qd iam pz esse falsū: et in proposito falsissimū. Deus enim gloriosus nō bz in sua nā effectus suos distincte ex parte sui: sed ex pte effectuz: qz ipse est actus p̄fectissimus oia vñtissime p̄bns: et ex p̄fectio: ne tam eminētē: bz q; ita est p̄pziū exēplar huius: et illi? i. ita p̄pziā hui? p̄pziā illius bz: ac si singulorū distinctuz exēplar esset. Unde pñā lre itelligit cū ly p̄cise: vt arguē: do dī: et optima est: qz in deo oia alia a se non sunt nisi in: distincte et vñtissime: qd est esse vñtali in causa. Dec enī est vere veritas scōm tho^m et philosophiam. vt in. q. i. 4°. S. Tho. dicit. et bñ nota: qñ sine hoc fundamento semp errabis de deo: et alijs in eo existētibz: aut vñs loquēs: et in pueriles vulgaresq; loquacitates incidēs.

Circa pbatōnem scōe nōtie dubiū occurrit. Naz Sco: tus in 3°. d. i. 4°. q. 2° dicit: q; hec pbatō cōtinet fallaciā nōtis. Qñ dato q; sit verū qd in lra dī. s; q; cognoscēs p̄f: ctius causam plures effectus in ea videat: nō p̄pterea se: quitur esse verum ecōuerso. s; q; cum q; plura videt opoz: teat causaz p̄fectius videre. Et tamē totus p̄cessus fun: datur sup hac ppōne subitellecā: et nō super illa expresse posita in lra. Qz aut ista ppō cōuertēs illam sit falsa. pro: bat Scotus ibidem triplr: in cōi. p. cā in quāq; cā nullā p̄fectionem accipit a causato: qz est por. g; cognitio pñi: py vt est causa nō p̄ficatur per cognitionē cōclusionum. C. Accipio vñz pñ^m cognitū in aliquo gradu. et que: ro: vñz eius cognitōe nō aucta possit per ipsūz cognōci aliq; xlo: aut nō. si sic. b; pposituz: et si vna pari rōne pnt alie in eo cause sciri abiq; p̄fectiozi nō pñcipy. si nō. g; in hoc gradu cognitū pñ^m nō est pñ^m: qz nullus est pñcipiū.

Octauus

si

C. p. Primo posterior qd est supponit: et qz ē passionis scitur: sed cognitio qd est nō p̄ficat pñ^m posterioris qz. g; notitia pñcipy nō sit p̄fectior pp hoc q; facit scire pñci: piatū. Durādus qz et Bottifre. cōtra eadēz instāt pba: tiōē: pro q̄to initit manifestationi illi de pñcipio et pñi: bus. Tu qz nō

pōt cognoscere oia que de? fa: cit vel pōt facere. Hoc enīz eēt cōprehēdere eius virtutē. S; boz que de? facit vel facere po: test: rāto aliq; intellē pla cog: scit: q̄to p̄fectius deum videt. Ad primum ergo dōm: q; Grego. loqtur quātum ad suf: ficientiā obi. i. dei: q; q̄tum in se ē sufficienter p̄tinet oia et de: mōstrat. Nō tñ sequit q; vñs: q; qz videns deum oia cogno: scat: qz nō perfecte cōprehēdit ipsūz. Ad scōm dōm: q; vi: dens speculum: nō est necessa: rium q; oia in speculo videat: nisi speculū suo visu cōprehen: dat. Ad tertiu dōz: q; l; ma: ius sit videre deūz q; oia alia: tamē maius est videre sic deū:

simile est quo ad p̄tineri. qñ cōclusiones p̄tinent i pñcipio in potētia et cō: fute. in cā autēz p̄ma effect? cō: tinētur in actu et distincte. Tu qz non est file quo ad cognō: sci: qñ in pñci: pio non cognō: scitur cōclusio: nes in actu: ni: si facta deduc: tione subsum: ptione applica: tione et in pñ: ma aut cā sim: pli effectus vi: dentur.

Ad boz eni: dentiam scito: q; videri aliqd pōt duplr. vno modo in seipso

obiectiue: sicut speculum oppositū visu videt in seipso. Alio mō in alio obiectiue: sicut res post tergum vidētis site vident in speculo. Vidētur enī nō in se sed in sibi si: milibus spēs in speculo relucētibus: et sicut est in cor: poralibus: ita in spūalibus. In pposito igit nō est sermo de oium vīsiōe in seipsis: sed in alio. obo. s; nō tñ vt in spe: culo: sed vt in cā: vt ex dictis pz. Videri aut aliqd in vel ex cā: itelligimus nō qualicūq; se hñte vñā cā ad effect? vīsiōnez. sed si se habeat vt p̄fē sufficientē cā illius. Alioq; nō ex vi vīsiōis cause videt effectus sed aliunde. Hoc aut stante: declarat intētuz sic. Idem manēs idem semp quātum est ex se facit idem. g; cā cognita in aliquo gradu manēs eadem oino tam in eē q; in cognōci: semp faciet idem. g; impote est q; vt sic faciat cognōci aliq; effectū: quē a pñcipio cognōci nō fecit. g; nō pōt pluriū effectūz notitiāz parere: nisi mutata: sed nō in esse. g; in cognōci. et nō in minus vt pz. g; in maius cognōci: qd est intentum. Unde pz q; plura videre in cā: et p̄fectius videre cām: sunt cōuertibilt se nōtia. qñ et si p̄fectius cām videt plu: ra in ea videt: et si plura in ea videt p̄fectius ipiaz videt. Alioq; plura in eo videre eēt effectus sine cā. Si enīz p: fectior modus vidēdi cām: hui? cā nō est: aliqua alia cau: se noua dispō huius effectus causa erit: nec facile erit fin: gere illaz dispōne: in eē vel in cognōci. Ex his aut iaz pz rñso ad Scotum. In cōuertibilibz enīz nō cadit so: phisima nōtis: s; vno pposito reliquū poni itelligit. Ad obiectōes aut quas cōtra veritatē manifestatam: que est vera in cā et effectibus: et in pñcipio: nō solū in cognōcen: do sed eēdo. et cōclusionib; facile rñdet dicēdo: q; Sco: tus aut fuit aut simulauit se cecū. Aliud est enī notitiā cōclusionū in aut ex pñcipio: vt cā sufficienter p̄rigere p̄f: ctiorē notitiā pñcipy: et aliud est facere ipiaz p̄fectiorē.

del. dicens qz qz nō intelligit de qz non est file qz qz videt opz qz pñcipio pñcipiū qz ubi sit habet. quid. m. de bñs q; facit da pñt nescit. q; pñcipiū tūm nā pñcipiū.

arg. i. aposte riori.

ecus

Questionis

hec enim distant plusq[ue] celum ⁊ terra. In s[ec]da docet[ur] p[ri]mu[m]; ⁊ n[on] s[ecundu]m. Et argu[er]e in p[ri]ma ⁊ 3^a r[ati]one impugnat[ur] 2^a t[er]m[inu]m. Un[de] breuiter p[re]cedatur gratis: q[uod] nec cognitio p[ri]ncipij vt cause p[er]ficitur per notit[ia] c[on]clusionis: nec q[uod] notit[ia] q[uod] est p[er]fic[itur] per notit[ia] 3^a: q[uia] est d[em]onstrati[on]is effectus: sed utrobiz[que] ceter[is].

q̄ oia in eo cognoscant: q̄ vi-
dere sic ipsum: q̄ nō oia s̄ pau-
ciora vel plura cognoscant in
eo. It̄a enī oñsuz est. q̄ multi-
tudo cognitorū in deo: p̄sequit̄
modū videndi ip̄m: vel magis
p̄fectū v̄l minus p̄fectū. ¶ Ad
quartū dōm: q̄ nāle desiderīū
rōnalis creature est ad sciēdū
oia illa que p̄tinent ad p̄fectio-
nem intellectus: ⁊ hec sunt spe-
cies ⁊ genera rez ⁊ ratiōes ea-
rum que in deo videbit q̄libet
vidēs eēntiam diuinā. Cogno-
scere aut̄ alia singularia ⁊ cogi-

etiōdē cognitio
nis: z nō ex nā illi^o pncipy: hoc enī nullū incōueniētiā ē. z
dato q^d in quolibz gradu cognitū sit p^m aliquid: nō ē
in cognoscēdo. negat sequela. q^d ipz nō aucta ē? cognitio:
ne erit pncipiū cognoscēdi vñā aliāz: z si querat: quare
est q^d ad aliqūā p^{nē} sufficiat mīma vīso pncipy: z ad aliā
nō. Rūder. S. Tho. in. q. de ve. q. 8^a. ar^o 4° ad iz^m. q^d vīsa
cā in pīpitu est vñ aliq^s cōclusiones in aut ex ea pīpīa
mus: q^d sunt manifestius in ea: nō sic aut est de oībus: q^d
multi sunt latētiōres effectus: vt expīetiā testat.

¶ Ad p^{ri}ma aut alioz obione d^r. q^{uo} imo est s^{ecundu}m p^{ri}ncipia: q^{ui} p^{ri}mo dem^{on}stratis in q^{uesti}oⁿib^{us} v^{er}im actiua respectu s^{ub}nu^m p^{ri}ncipia eas in actu: p^{ost}er n^{on} p^{ossu}nt: s^{ed} distince ex p^{re} c^{on}tentor in suo t^{em}p^{or}e ordine. L^{ocus} est eni omni c^{on} actiue p^{ri}ncipia effectus in actu formati vel eminet^{er}. ¶ Ad 2^{am} aut d^r. q^{uo} l^{ocus} multu^m referat cognosci ex alio: 2° cognosci in alio. 7° p^{er} discursu^m 7° sine discursu^m zc. Quo ad notitia^m t^{em}p^{or}e p^{er}itatis effectui p^{er} c^{on} nota: ita q^{uo} l^{ocus} p^{er} p^{er} denotet c^{on} sufficere: n^{on} ibi refert. Par eni est iudiciu^m ceteris parib^{us}. Ex p^{ro}pterea l^{ocus} v^{er}iusq^{ue} inem^{it} 2° cognitois iⁿ alio: q^{ui} p^{er} totu^m 2° cognitiois ex alio: in manifestatione adducta de p^{ri}mo dem^{on}stratiu^m p^{ossu}nt d^r dici: q^{uo} l^{ocus} itendit de cognitoe^m in alio t^{em}p^{or}e: 7° q^{uo} s^{on}es cognosci p^{ossu}nt in p^{ri}mo: 7° n^{on} solu^m ex p^{ri}mo: vt p^{er} 3° in terminis: vbi resolutis s^{ub}nibus in p^{ri}ncipijs videtur oia. Et q^{uo} l^{ocus}

qs in pncipijs vilis: plures videre incipit pnes: ille pculat
bio absq; oi discursu perfectus pñ^o penetrat. ⁊ angelic
poti^o q̃ humane nãe est: qñ illi^o est itellere: nfm est rō
nari. Nec obstat q; lra noiet cognitionez ex pncipio: q;
declaratio est a posteriori. Ex hoc eni q; expimur: q; co
gnosce ex pñ^o pla: puenit ex maiori cognitōe pncipy: i
gnū hēmus: q; cognoscere pla in cā. nō nisi ex maiori cā
cognitōe pcedit: q; si de quo minus vñ ⁊ inest. g de qu
magis. Nō g adductū est pncipij demonstratiū: vt sim
le cāe in cognitōis modo respectu pclusiōis ⁊c. sed vñ
signū a posteriori: quare taceāt mordaces.

Circa 3ª incipit dubiū ex p^{ri}is ipsi? dīne cognoscibilis
tatis occurrit. p^{er} Aureolo & Hostifre. directe 3ª incipit
Cognoscere oīa in deo b^{ea} latitudinē. q̄ nō infert cōprehē
dere deū qđ stat in iditūibilibi. oīa nota. 7 aīe. pbat. co
scere oīa in deo 3tingit dupl^r. 7 hūdo cognitionē īfinita

Articulus

extēsiue: ⁊ hñdo cognitionēz īfinitā intēsiue: que sola est
cōprehēsiō: qz pfectio cognitōis pnes ītensionē attēdit
pse loquēdo. qz tngit cognoscere oīa in deo clare ⁊ ma-
gis clare ⁊ īfinitē clare qd est cōprehēdere. hz igit vīso
oīum in deo latitudinē. Et cōfirmat. oīa alia a deo si po-

tata et facta eorum non est de perfectione intellectus creati: nec ad hoc eius naturale desiderium redit: nec iterum cognoscere illa quae nondum sunt: sed fieri a deo possit. Si itaque solus deus videretur quod est fons et principium totius esse et veritatis: ita repletur naturale desiderium sciendi: quod nihil aliud quereret: et beatus esset. Unde dicit Augustinus. v. 2. Infelix homo qui scit omnia illa. scilicet creaturas: et aliter nescit. Beatus autem qui te scit: et si illa nesciat. Qui vult te et illa novit: non propter illa beatorum est: sed propter te solus beatus.

minus vidēs c. comprehēdit a. Exēplū de subo. 7 de dua-
bus passionib⁹: quaz vna inest mediāte alia. si vidēs pri-
mam nō comprehēdit subm. g nec vidēs scām. Sz deo
inest ifinitas intēfua: 7 in eo sunt oia: 7 ifinitas itēfua ē
rō quare in eo sunt oia: 7 ad videre ifinitatē intēfua: nō
sequit̃ comprehēfio dei: vt ps. ergo nec ad videre oia in
deo: sequit̃ dei cōprehēfio. ¶ 2º sic. Lognosces vnuz effe-
ctum in verbo nō comprehēdit illum effectū: nec verbū
vt est illius cā. g quotcūqz effectus cognoscat: nō com-
hēdet yllum eoz: nec verbū vt est cā alicuius eoz. g co-
gnosces oēs nō comprehēdit nec eos nec deum.

Ad euidētiā hōz scito: q̄ videre oīa est nō solū vide
re quot s; q̄tū pōt diuina v̄tus: qm̄ ibi est nō solū extēsi
ōm̄ nūmex: sed intēsiō fm̄ p̄fectionē: qm̄ deus nō solum
potest quocūq; facto facere aliud: sed quocūq; facto pō
semp̄ facere p̄fectius. vñ quāuis impole sit oīa fieri: si
in eē: siue in cognosci. hec tñ dīcionalis est vera: q̄ si
rēt: fieret adequatus effectus diuine potētie: ⁊ sūl r̄ co
gnoscerētur: cognosceretur adequatus effectus eiusde:
Lōstat autē q̄ cognito adequato effectū alicuius v̄tutis
ipsam v̄tutē comprehendere facile est. Qd̄ si sic accidit
cognitiōe oīum in se: multo magis cognitio oīum in cā.
Sūm̄ p̄tē cōprehēsiōne infusē cō. Qm̄ tñ tūc m̄sumpō

supponit coprehensioe ipsius etiam in tali p[re]suppo-
tur cognitio: quāta est vis cādi: alioq[ue] ex cause notiti-
effectus adequatus. i. vniuersalitas possibiliuz nescire
Chis aut[em] prelibatis. Ad p[ri]mū negat[ur] a[n]s. Probatio.
assumit aut[em] supponit vñū falsuz: q[uod] possit i[nter] deo sciri quod
abiq[ue] eo q[uod] sciat q[ui]ntum p[ot]est. hoc enim mōstratū est e[ss]e f-
sum. Videre igit[ur] oia in deo: z deuz ifinite: mutuo se cō-
quāt[ur]. **C** Ad cōfirmationem p[ri]or dicit[ur] dupl[iciter]. p[ri]m[us] negat[ur]
ā[n]im vltimā: q[uia] lz ex cognitiōe oiu[m] nō sequat[ur] cōpreh-
sio. segtur tñ ex cognitiōe oiu[m] in deo seu cā. Et de hac
sermo nō de illa. Videt[ur] quoq[ue] mihi q[uod] possit dici scō-
oia adquare diuiniuz eē aut cognosci. p[ot]est dupl[iciter] itelli-
vno mō q[uod] equalis sit entitas aut cognoscibilitas dei
loz. Et hoc mō nō adqueant. Alio mō q[uod] cognoscibi-
tas dei seu diuine virtutis vt sic: nō esset maioris cogn-
scibilitatis q[uam] eius quaz representaret oia: sicut dicim[us]
q[uod] itelligere est effectus aie intellectiue: z nō nō est equa-

XII.

entitatis nec cognoscibilitatis: primo modo sed secundo: et
hoc modo oia adequarēt diuinum esse et diuinaz cogno-
scibilitatem. Verum vt dñ est cōtradictionez implicat
oia fieri siue in esse: siue in cognosci. semp enim quocūqz
facto pōt aliud atqz pfectius facere: et quocūqz revelato
potest aliud re-
uelare. Inex-
bauribilis qv-
pe est dina vir-
tus.

¶ Annum ea que videntur in
deo a vidētibz diuinam essen-
tiaz per aliquas similitudines

Ad primum videantur. Articuli. IX.

Scoti dicunt qd maior est vera seruato eodem modo essendi in. non autem varia.

to. In his eniz
q̄ formalr ali-
cui insunt ordi-
ne quodam ꝛc.
propositio illa
est vera. ꝛ pꝛo-
pterea tener in
exēplo addu-
cto. In his aut̄
quoz pꝛmū iest
tiaz: per aliquas similitudines
videant. Dis enim cognitio i
p̄ assimilationē cognoscētis ad
cognitū. Sic eniz itells in actu
fit itellm i actu: ꝛ visus i actu:
sensibile in actu: in q̄tū eiꝝ simi-
litudine i format: vt pupilla si-
militudine coloris. Si igit in-

formali. Quod
caliter. va non
est. Qm̄ sicut a
poti. visio cau
se ifert visionē
formali existē
tium in ea: nō
autem omniū
prætor virtua
liter in illa: qm̄

illa manifeste
i ea apparent:
hec autē latēt
in virtute: ita e
conuerso. visio
oium virtuali
cōtentōz in cā
ifert a postērio
ri comprehen
sionēz causē vi
sio aut forma
liter inēptiūz
ifert vīssionem

trū ipsius cause: q̄ illa sunt de ordine latētium: ista vero manifestoz in causa. ⁊ p̄pterea q̄ b. inest formalr a. cause: ⁊ c. inest virtualr: stat q̄ visio nō inferat comprehensionem a. ⁊ tamē visio inferat illam. Sic autē est in p̄posito. q̄m ifinitas itensua est in deo formalr. oia autē sunt in eo non formalr sed virtualr. Et p̄ter illa p̄ visio deo: ⁊ ecōtra. Ista autem q̄ latēt insunt iuxta modum visionis dei vidētur. Et p̄pterea visio istoz oium in cā: vtpote de ordine occultoz presupponit: ac p̄ hoc cōprehensionem eius: nō autē visio ifinitatis. Variato igit mō eēndi in. falsa est illa maior: bic aut p̄stat variari. g.

Ad idem vnde euacuatur qd comprehendere alicuius entium potest intelligi dupliciter. Uno modo qd cognoscat ipius fm oia et possibilia per potentiam in eo existentem. Alio modo qd cognoscat ipsum fm oia et possibilia quolibet siue per potentiam in se siue in alio. Si primo modo sumit comprehendere

Monus

re. nego q̄ vidēs lapidem in verbo nō cōprehēdat ip̄m.
Dico enim q̄ aīa xpi videt in verbo omnē creaturam. ⁊
quicqd est in potētia eius. Et cōter cōprehēdit oē crea-
tum pmo mō. Et eadem rōne cōprehēdit verbū ȳt est
illius ȳt sic cā. Cuius signum est: q̄ ad cōprehēdēdum
hoc nō exigit

dei essentiam: eorū que in ipsa
videbat: aliq̄s similitudines v̄l
sp̄s habebat. ¶ Sed p̄ra est
q̄ per vnam sp̄m videt̄ specu

lis: ⁊ ea q̄ in speculo apparent.
sed oīa sic vident̄ in deo sicut i
quodā speculo itelligibili. Er-
go si ipse de⁹ non videt̄ p aliq̄s
similitudinē sed p suā cēntiaz:
nec ea que in ipso vident̄ p ali-
quas similitudines siue spēs vñr.

Circa deo dñm: q̄ vidētes deū
per suaz essentiam ea q̄ in ipsa
essentia dei vident: non vidēt
per aliquas species: sed per ip-
sam essentiam diuinam intelle-
ctui eorum vnitam. Sic enī
cognoscit vnliquoqz scōz q̄
similitudo ei⁹ est in cognoscen-
tū diuine po-
tētie. oē autem
pole est ei⁹ ob-
iectū adeq̄tuz:
et effectus ade-
quatus. Et p-
pterea non est
idē iudiciū:
de vno aut ali-
qbus et oibus.

te. Sed hoc ptingit dupliciter. Cum enim quęcūq; vni ⁊ ei-
dem sunt similia: sibiinuicem
sunt similia: virtus cognosciti-
ue dupliciter affimilari potest

na dupliciter animam potest
alicui cognoscibile. Uno mo-
do scdm se quando directe ei⁹
similitudine informat. Et tunc
cognoscit illud scdm se. Alio
modo fm q^o informat sp^u ali-
cuius: qd est ei simile. Et tunc
no dicit res cognosci in seipsa:
sed in suo simili. Alia enim est
cognitio qua cognoscit aliq^u

¶ **Articulus.** **IX.**
Inulus clarus est. inredit eniz p aliqs similitu-
dines ⁊ species intelligibiles preter ipsam diui-
nam essentiam.

In corpore una conclusio rursus quaesito negatiue. Videtes deum non videt in eo alia per species eorum. sed per ipsam diuinam eentiam intellectus eorum unitam. Probat. unumquodque sic cognoscit secundum similitudinem eius est in cognoscere. et dupliciter contingit aliquid cognosci. scilicet per similitudinem sui et per similitudinem similibus. et in se et in alio. et alia videri in deo est videri non per proprias similitudines: sed secundum similitudines suas in deo. et vnde in deo non per species sed sola eentiam diuinam intellectui unitam videtur. Prima igitur probatur ex eo: quod quicunque vult et videt sunt filia sibi et iuncte sunt filia. Ex hoc enim manifeste sequitur alterum membrum quod poterat verti in dubium. Secunda vero probatur per

Questionis

locum a cōuertibilibus. cognosci nāqz per sui species est in seipso vt obo cognosci cōuerso. 2. similiter cognosci p alterius speciem est in alio obo cognosci. 3. aut pbatōe nō eget. Cōstat nāqz q res videri i deo est videri in alio cui res assimilant 2 pro tato dicunt habere suas simili-

tudines in deo sicut qlibz effe- ctus habet ali- qd in cā cui assi- milatur. Ulti- ma autē pntia quod ad fecidā partes tenet ex ante determi- natis: q essen- tia diuina non p spēm sed per se- ipsam iungitur intellectui. Et ppter ea cū in littera ex vi p- sentis discursus debuit pntia dī. g. v. i. in deo nō per pntias spēs sed p spēs dei videntur. Illatum tamē est sed p ipsam essentiaz diui- nam intellectui vnitaz vident. Tenet namqz ipsa nō solus lo- cū obri in quo alia vident sed supplet et vices speciei qua itel- lectus assimila- tur obo. Circa hec Capreolus i. 3. d. i. 4. q. 2. 2. in 4. d. 4. q. 6. quedam recitat argumē- ta ex quodam biblico 2 au- omissiōne di- gna hoc i loco: aut quia ex lit- tera etiam pue- ri sciēt soluer: aut quia que- runt distinctio- nem cognitio- nis matutine a

Articulus. X.

Intelus clarus ex dictis.

In corpe vna cōclusio rīfua q̄sito affirma- tiue. Oia que vident in verbo nō successiue s3 fil vident. Probat. oia vīa in verbo videntur nō p pntias spēs sed p solaz eēntiaz diuinā. g. simul. Anis ex pcedēte art. p. 3. p. 3. p. 3. Rō q̄re nō possūm fil mul- ta itelligere ē plālitaz spēs: g. vbi nō ē plālitaz spēs: ni-

Articulus X.

hil phibet multa fil itelligere. Assumptū pbat dupl. i. rōne 2 experiētia. Rōne qdem sic. Intellectus nō pōt fil pntibz spēs ad itelligēduz. i. in actu ppleto formari: vt p3 a simili in corpe respectu figuraz. g. pluralitas spēs im- pedit simul multa itelligere. Experiētia autem quōiam

etiā post q̄s desijt dei eēntiā vi- dere. Ista tñ visio q̄ vīr res p huius spēs sic pceptas: est alia a visione q̄ vident res in deo.

Art. X. Videntes deum per essentia: simul videant oia que in ipso vident. Articulus. X.

Ad decimum sic pce- ditur. Vides q̄ vidē- tes deum per eēntiaz nō simul videāt oia q̄ in ipso vidēt: q̄ fm p̄bm cōtin- git multa scire: itelligere vero vñs. S3 ea que vident in deo itelligunt. Intellectu enim vī de. Ergo nō cōtingit a vidēti- bus deū simul multa videri in deo. Preterea. Augu. dicit vii. sup gen. ad lram. q̄ deus mouet creaturā spirituale per tempus: hoc est p itelligētiā 2 affectionē. S3 creatura spi- ritualis est angelus qui deum videt. Ergo vidētes deū suc- cessiue itelligūt 2 afficiunt. tps eniz successiōne iporat. S3 ptra est qd Augu. dicit vlti. de tri. Non erūt volubiles nostre cogitatōes ab alijs in alia eun- tes atqz redētes: sed omnem sciētiam nostraz vno simul cō- spectu videbimus.

Art. X. Videntes deum: q̄ ea q̄ vident in verbo nō successiue s3 fil vident. Ad cuius euidētiā pside- randū est. q̄ iō nos fil nō possū- mus multa itelligere: qz mltā p diuersas spēs itelligimus. di-

beatitudo est status oium bonoz aggregatione pfectus. Et in bonis melior est actus potētia: vt dicit g. metaphy. ideo in littera declarata possibilitate. cōclusum est q̄ de facto omnia simul videntur.

Contra cōclusiōem huius littere Scotus in 3. d. i. 4. q. 2. tenēs q̄ aia christi nō oia simul in verbo sed succes- siue ad quodcūqz se voluerit cōueri videat. Arguit du- pliciter. pmo sic. Expimur q̄ attētiō circa plura obta fil est minus pfecta. g. impole vī potētiā finitā pfecta atten-

XII.

tiōne videre infinita simul. 2. sic. si actuali videret infini- ta: g. pfectio illius aie in infinitum excederet pfectionem alterius aie: qd videtur incōueniens.

Ad hec breuiter supponēdo: q̄ aia christi videat in ver- bo infinita: vt ē argumēta supponūt: 2 est verum. Facile

videt: q̄ atten- tio circa plā vt plā itelligibi- lia est min⁹ pfe- cta filis nō cir- ca plā vt vñs itellēctū. Que- cūqz aut vñca spē itelligūt vt vñs itelli- gibile obiciū- tur. Vna enim spēs vñs itel- ligibile p se est: nec est multa nisi vt vñs sit. Et ppter ea vi- dere siue plu- ra siue infinita in vno non mi- nuat attētiōne circa singula i illo: qm nō po- nūt in numerū nec inter se: nec cum illo: vt vi- sa in eo. Et hoc bñ nota: vñ va- na est ista alia cā ficta a Sco- to ad impediē- dum multa fil itelligere. Di- minutio siqui- dem attētiō- nis ex diuersi- tate specierum catur: cū vnita- te eniz spēs stat pfectissima at- tētiō. Ad se- cūduz vō 2 pōt negari pntia. vi- dere eni finitā aut infinita i do- nō specificat aut

se modificat: seu quātificat visionem dei. Sed eius cā sc3 perfectius vel imperfectius videre deus: nec valet. vi- det adeo pfecte vt videat infinita. ergo videt infinite: qm vīsa infinitis vñs ordinis restant infinita alterius ordi- nis: 2 vīsa illis restāt alia. Et vt patuit nunqz omnia vi- deri possunt. 2 potest negari destructio cūtis. Anima q̄p- pe christi vt alibi vidēduz est. excedit in infinitū omnes alias animas 2 angelos: non sicut infinitum excedit fi- nitum: quia ē anima christi finitum h3 glorie lumen: s3 sicut res superioris ordinis excedit oia inferioris ordinis: qz. i. si in infinitū inferiora crescerēt: nunqz adequarent rē superioris ordinis: vt p3 inductiue. Christus enim est cap- put super oēm ecclesiam triumphātem 2c.

Circa illam similitudinē in littera positam. s. sicut cor- pū vñs itelligimus vñs actu infor- mari ad itelligēduz p eas: sic nec vñs corpus potest siml di- uersis figuris figurari. An cō- tingit q̄ qñ aliqua multa vna specie itelligi possunt simul in- itelligunt. Sicut diuerse par- tes alicui⁹ totius: si singule p- pntias speciebz itelligant succe- siue itelligunt: 2 non siml. Si aut omnes itelligant vna spē toti⁹ simul itelligent. Qstēduz est aut q̄ ea que vident in deo: non vident singla per suas si- militudines: sed omnia p vñā essentiaz dei. Unde siml 2 nō successiue videntur. Ad pri- mū ergo dōm: q̄ sic vñm tñ itelligim⁹: inq̄trum vna specie itelligim⁹. S3 multa vna spē itellecta. fil itelligunt. Sicut i spē hois itelligimus aial: 2 ra- tionale: 2 in specie domus pa- rietē 2 tectū. Ad scdm dōz: q̄ angeli q̄trum ad cognitionē naturalem qua cognoscūt res per species diuersas eis iditas nō simul omnia cognoscūt. Et sic mouent fm itelligētiā per tempus: sed fm q̄ vident res in deo simul eas vident.

Art. XI. Aliqz in hac vita possit videre deū p eēntiā. Art. XI.

XI.

pus nō potest simul formari diuersis figuris 2c. Dubius occurrit. Scotus nāqz in pmo. d. 3. q. pma. tertie partis. illius distinctionis. in respōsiōne ad tertius argumētū. reprehēdens Algazelem auctorem huius similitudinis dicit: q̄ nihil valet ppter duo. pmo qz hic tollit id qd

ibi ē rō impos- sibilitatis. pro- batur: qz ratio- nes oppositoz nō sunt opposi- te in intellectu: vt patet g. me- taphysice. scdo qz species intel- ligibiles nō sūt figure: sed for- me simplices: fm Cōmenta- tores sexto me- taphysice. Ad hec bre- uiter dicit. cūz S. Tho. in pri- ma 2. q. 54. ar. p. ad vltimum. q̄ rō similitu- dinis cōstitit i hoc qd est ter- minare: sic. n. fi- gura est termi- natio corporis: sic species itel- ligibilis nō in habitu s3 i actu est terminatio intellectus: vt ex supradictis patet. Et pro- pterea sicut i- possibile ē plu- ribus terminis idēz corpus si- mul terminari: ita intellectus pluribz specie- bus i actu. Vñ ad obiectionē pma dī: q̄ pec- cat fm nō cām vt causam. Nō enim cā incō-

possibilitatis figurarū est oppositio ppter dicta: cū inter figuras nō sit pparietas: nec in re nec in intellectu. Et iō illud ex g. metaphy. nō est ad propositum. Ad scdm autēz dī: q̄ species itelligibiles in actu nō sunt vt figure quo ad multa: puta extēsiōnem limitationem 2c. sunt tñ vt figure quo ad banc cōditionem. s. terminare id cuius sunt: 2 hoc stat cum simplicitate forme: imo ex sua sim- plicitate habent: q̄ termini sint in tam excellenti esse quale est esse intellectuum.

Articulus. XI. A titulo possit absqz speciali miracu- lo quo ad hoc q̄ sit in hac vi- ta: 2 non sumitur ly possit. idēz non implicet contradictionem.

Questionis

In corpore una clusio rursus quaesito negatine. Deus non potest videri per essentiam ab homine puro in hac vita mortali. Ubi nota duos terminos ly. puro. pp. xpm qui simul erat viator et comprehensor ly. mortali. ppter statum hominum post resurrectionem: in quo corpus non impedit visionem dei per essentiam. Probat autem conclusio duplici. primo a priori. modo a posteriori. modo a cognitionis segitur modus nature cognoscere ergo modum eandem me nostre: quo est in corpore mortali: segitur cognoscere formas in materia aut per eas. ergo non potest in statu tali videre deus per essentiam. Aliis cum prima dicitur per hoc cognoscere quodam modo cognoscendi est. precipue respectu superiorum. Secunda autem probatur: quod per nullam speciem aut naturam creatam potest videri deus. Secundo probatur a signo: quanto magis anima nostra a corporalibus abstracta: tanto intelligibilior sit capacior. ergo eleuatio ad superius magis intelligibilior quod est diuina essentia. exigit separationem ab hac vita mortali. Antecedens manifestatur: quod in somniis et aliis sensibus corporis magis diuine reuelationes percipiuntur et preuisiones futurorum.

Similitudinem diuinam de omnibus iudicamus. Et. xij. de tri. dicit: quod ratio est iudicare de istis corporalibus secundum rationes i-corporales et sempiternas. Quenisi supra mentem essent: incommutabiles profecto non essent. Ergo et in hac vita ipsum deum videmus. Preterea. Secunda Aug. xij. super gen. ad litteram. Visione intellectuali videntur ea que sunt in anima per suam essentiam. Sed visio intellectualis est de rebus intelligibilibus non per aliquas similitudines sed per suas essentias: ut ipse ibidem dicit. Ergo cum deus sit per essentiam suam in anima nostra presentia sua videtur a nobis. Sed contra est quod dicitur Exo. xxxij. Non videbit me homo et viuere. Glo. Quodammodo mortaliter viuunt: videri per quasdam imagines deus potest: sed per ipsam naturam sue spiritus non potest.

Respondetur ad id: quod ab homine puro deus videri per essentiam non potest nisi ab hac vita mortali separetur. Cuius ratio est: quod sicut supra dictum est: modus cognitionis sequitur modum nature rei cognoscere. Anima autem nostra quodammodo in hac vita viuunt habet esse in materia corporaliter. Unde naturaliter non cognoscit aliquam nisi que habent formam in materia: vel que per huiusmodi cognosci possunt.

Manifestum est autem quod per naturas rerum materialium diuina essentia cognosci non potest. Ostensum est enim supra: quod cognitio dei per quicunque similitudinem creatam non est visio essentie ipsius. Unde impossibile est anime hominis in hac vita viuente essentiam dei videre. Et huiusmodi signum est quod anima nostra quanto magis

Articulus

allatum in ista inebit Scotus in 4. d. 4. q. 2. extra somnium duplici. primo: quod tunc quando somnus esset profundior tanto magis talia videretur. hoc est falsum. g. dicitur probatur: quod tunc est maior abstractio a sensibus. 2. quod maior miraculum videtur: quod in somno reuelatur veritas quod in vigilia intellectu non nisi

a corporalibus abstractis tanto intelligibilior abstractior fit capacior. An in somniis et alienationibus a sensibus corporis magis diuine reuelationes percipiuntur: et preuisiones futuro. rati. Quod anima eleuetur usque ad supremum intelligibilium: quod est essentia diuina: esse non potest quodammodo in hac mortali vita viuere. Ad primum quod dicitur: quod secundum Dionysium. iij. cap. cel. sic in scripturis dicit aliquis deum vidisse in quantum formate sunt aliquae figure vel sensibiles vel imaginarie secundum aliquam similitudinem aliquod diuinum representantes. Quod ergo dicit Jacob. Audi deus facie ad faciem referendum est non ad ipsas diuinam essentiam: sed ad figuram in qua representabat deum. Et hoc ipsum ad quodammodo prophetie eminentiam pertinet: ut videatur persona dei loquentis: vel loquens deus: id est imaginaria visione: ut infra patebit: cum de gradibus prophetie loquemur. Vel hoc dicit Jacob ad designandum quodammodo eminentiam intelligibilem contemplationis supra communem statum. Ad secundum quod dicitur: quod sicut deus miraculose aliquid supernaturaliter in rebus corporeis operatur: ita etiam et supernaturaliter et preter communem ordinem mentes aliquorum in hac carne viuunt: sed non sensibus carnis utentium usque ad visionem sue essentie eleuatur: ut dicit Augustinus. xij. super gen. ad litteram. et in lib. de videndo deum. de Moyse. qui fuit magister iudeorum: et Paulo qui fuit magister gentium. Et de hoc plenius tractabitur: cum de rapto

intellectu non nisi mis circa sensibilia intento: quoniam naturale est in vigilia habere rationis non autem in somno. Contra alienationes vero inuehitur: quia hoc fundamentum videtur sumptum ex fictionibus maubmeti qui dicitur epilepticus fuisse: et ad operiendam misericordiam suam dicebat oportere se cadere angelum loquentem sibi. Unde Augustinus reuerentius legem suam in metaphysica docuit hoc alienationibus. Ad evidentiam hoc scito primo ex. S. Tho. in q. de ve. q. 12. articulo 2. et 2. q. 172. articulo primo. Ad cognitionem duo concurrere. scilicet receptionem et indiciu: quo ad receptionem cognoscibilium abstractio a sensibus offertur: quo ad indicium vero non: quoniam impressiones subiles superiores: quod scilicet melius percipiuntur: id est iudicantur: nisi facta reuelatione an concisionem sensibilibus: ut dicitur 3. celi 7. et 6. et 1. Unde littera semper videtur nobis pertinentibus ad receptionem et capacem

XII.

esse et percipere. Scito scdo: quod cum sermones intelligenti sint infra genus de quo est sermo. Et hic sit sermo de nostro intellectu in actu: et consequenter de fantasia in actu: quod opus intelligit fantasmatum speculari: manifeste sequitur ut hic non sit sermo de quali: aut quatenus abstractio a corporalibus sed in fra latitudine intellectus in actu. Et ex his omnibus sequitur: quoniam per quod prima sequela nihil valet: quod somnus profundus abstractio extra latitudinem intellectus in actu. Et similiter id sit maius miraculum iudicium veritatis in somno: non tamen receptio: et simile est in omnibus alienationibus iudicium: unde quod videtur: si enim in fra latitudine intellectus in actu abstractio quanto magis fantasia circa spiritualia occupatur minus strando intellectu: tanto intellectu intelligibilium superiorum est capacior: ut pote viciniis et minus turbata. Et idem patet: quod melancolicorum alij omnino expertes sunt superiorum: quod adeo turbata habet fantasiam ut intellectus in actu haberinequeat: sicut in pueris ex humido accidit. Alij superiorum multa loquuntur et predicant vera: alij pauca: secundum quod plus aut minus impediuntur inferiores vires. Et secundum quod melius habet disposita fantasmatum: et secundum aliorum fantasmatum in his quod in illis est. Nec sunt hec ex lege maubmeti: ut hic dicere non est verum. sed ex philosophia naturaliter ex experientia: ex sacra scriptura ex sacris doctoribus: et de philosophia et experientia dictum est: quod quis non desint philosophorum

22.
175.
q
22.
420.
442.
a

420.
442.
a

174.
q
22.

41.

66.

eius agemus. Ad tertium dicendum: quod omnia dicuntur in deo videre: et secundum ipsum de omnibus iudicare: in quantum per participationem sui luminis omnia cognoscimus et diiudicamus. Nam et ipsum lumen naturale rationis participatio quedam est diuini luminis: sicut etiam omnia sensibilia dicimus videre et iudicare in sole. id est per lumen solis. Unde dicit Augustinus. i. soliloquiorum. Disciplina rerum spectamina videri non possunt: nisi aliquo velut suo sole illustrentur. videlicet deo. Sicut ergo ad videndum aliquid sensibiliter non est necesse quod videatur substantia solis: ita ad videndum aliquid intelligibiliter non est necessarium quod videatur essentia dei. Ad quartum dicitur: quod visio intellectualis est eorum que sunt in anima per suam essentiam: sicut intelligibilia in intellectu. Sic autem deus est in anima beatorum: non autem in anima nostra: sed per presentiam essentiarum et potentiarum.

Utrum per rationem naturalem deus in hac vita cognoscere possimus. Arti. XII. B duodecimum sic proceditur. Videtur quod per naturalem rationem deum in hac vita cognoscere non possimus. Dicit enim Boetius in lib. de consolatio. quod ratio non capit simplices for-

XII.

56

auctoritates in de somno et vigilia. Sacra autem scriptura plena est visionibus in somnis: imo numeri. 12. Deus locutus est se prophetis in somnis promittit. Et Jobelis scdo dicitur: inter effectus spiritus sancti somnia somniantur. Aug. quoque 12. super gen. ad litteras inquit anime humane secundum quod a sensibus abstractio conuenit futura preuide re. Greg. quoque in 4. dyal. hoc idem docet: imo dicit hoc conuenire anime vel ex nature subtilitate aut reuelatione superiorum. Taceat ergo presumptio: haec vox: christi stantissima doctrina hec est: et physica simul.

mam. Deus autem maxime est simplex forma: ut supra ostensum est. Ergo ad eius cognitionem ratio naturalis peruenire non potest. Preterea. Ratione naturali sine fantasmate nihil intelligit anima: ut dicitur in tertio de anima. Sed dei cum sit incorporeus fantasma in nobis esse non potest. Ergo cognoscere non potest a nobis cognitio naturalis. Preterea. Cognitio que est per rationes naturalem communis est bonis et malis: sicut natura eis communis est. Sed cognitio dei competit tantum bonis. Dicit enim Augustinus. primo de trinitate. quod mentis humane acies in tam excellenti luce non figitur: nisi per iustitias fidei emundet. Ergo deus per rationem naturalem cognosci non potest. Sed contra est quod dicitur 1. Ro. i. Quod notum est dei manifestum est in illis. id est quod cognoscibile est de deo per rationem naturalem.

Respondetur ad id: quod naturalis nostra cognitio a sensu principium sumit. Unde tamen se nostra naturalis cognitio extendere potest in quantum manu duci potest per sensibilia. Ex sensibilibus autem non potest usque ad hoc intellectus noster pertingere: quod diuinam essentiam videat: quod creature sensibiles sunt effectus dei virtutem cause non adequates. Unde ex sensibilibus cognitione non potest tota dei virtus cognoscere.

visionem dei: sed ad cognitionem eius secundum quod prima omnium causa excellentissima. Aliis cum prima dicitur per 2. vero quo ad primam partem probatur. sensibilia non sunt adequatus effectus diuine virtutis. Ex eis non potest tota virtus diuina cognosci. nec essentia eius videri. Quo ad secundam vero partem probatur. sensibilia sunt effectus dependentes a deo. id est ut prima causa. Ex eis potest deus ut prima causa cognosci. Correlatiue est: tria

Articu. XII. N titu lo co gno scere: non dicitur videri superius: sed cognoscere id est intelligere: quomodo quod id contingat: per rationem naturalem. i. naturalem lumine acquiescibilem.

In corpore una clusio rursus quaesito affirmatiue: cum correlatio. 2. lo. 2. Possumus in hac vita per rationem naturalem cognoscere deum: secundum quod est prima omnium causa excellentissima. Probat. naturalis nostra cognitio oritur a sensu. g. tunc extenditur quod sensibilia manu ducunt. g. extenditur non ad visionem dei: sed ad cognitionem eius secundum quod prima omnium causa excellentissima. Aliis cum prima dicitur per 2. vero quo ad primam partem probatur. sensibilia non sunt adequatus effectus diuine virtutis. Ex eis non potest tota virtus diuina cognosci. nec essentia eius videri. Quo ad secundam vero partem probatur. sensibilia sunt effectus dependentes a deo. id est ut prima causa. Ex eis potest deus ut prima causa cognosci. Correlatiue est: tria

Questionis

Articulus

XIII.

Primus

57

cognoscim⁹ ex
sensibilibus d
deo. calia. nega
tiua: et supermi
nentia. Ad cau
salitatem qui
dem pertinen
tia sunt fm tri
plex genus cau
se: nō soluz pze
dicata causali
tatez importā
tia: puta exem
plar: factum:
finis. etc. Sed
predicata abso
luta que ex ca
litate a poste
riori inferuntur
vt esse: viuere:
nosse. etc. Et ad
hec reducuntur
omnia relati
ua ad creatu
ras. Negatiua
autem que ex
conditionibus
antedictis co
sequuntur: vt
q⁹ incorporeus:
q⁹ infinitus: q⁹
immutabilis.
Ad superemi
nentiam autem
spectantia ex eis
dem consequi
tur: vt qd est su
per omne esse:
et intelligibile: et
intellectum. hec
eniz omnia ex
necessitate co
sequuntur ex ha
bitudine inter
deum et sensibi
lia. Reliq⁹ au
tē obscura sunt
naturaliter no
bis in hac vita.
C. Arti. XIII.
I. tu
lus
cla
rus.

67.

In corpore
vna conclusio
responsiva que
sito affirmati
ue. pfectior co
gnitio de deo ha
betur per gra
tiaz a nobis q⁹
per rationem na
turalem. Pro
batur. Vma

sci: et per consequens nec eius
essentia videri. Sed quia sunt
eius effectus a causa dependē
tes ex eis in h⁹ perducere possu
mus: vt cognoscamus de deo
an est: et vt cognoscamus de ipo
ea que necesse est ei conuenire:
fm q⁹ est prima omnium causa
excedens oia sua causata. An
cognoscimus de ipso habitu
dinem ipsius ad creaturas: q⁹
scz omnium est causa. et diffe
rentiam creaturarum ab ipso:
q⁹ ipse nō est aliquid eorum
que ab eo causantur: et q⁹ bec
nō remouentur ab eo ppter ei⁹
defectum: s⁹ q⁹ superexcedit.
C. Ad primum q⁹ dicendum: q⁹
rō ad formam simplicem per
tingere nō potest: vt sciat de ea
quid est: potest tamē de ea co
gnoscere: vt sciat an est. C. Ad
secundum dicendum: q⁹ deus na
turali cognitione cognoscitur p
fantasmata effectus sui. C. Ad
tertium dicendum: q⁹ cognitio
dei per essentiam: cum sit per
grām nō cōpetit nisi bonis. sed
cognitio que est per rōnem na
turalem pōt cōpetere bonis et
malis. Unde dicit Aug. in lib.
retractationum. Nō approbo
q⁹ in oratiōe dixi: deus qui nō
nisi mundos verum scire vo
luisse: rñderi eniz potest multos
etiam nō mundos multa scire
vera. s. per rōnem nālez.

Articulus. XIII.
C. Atrum per gratiam habea
tur altior cognitio dei q⁹ ea q⁹
habetur per rationem natura
lem.

Decimūtertius sic
pceditur. Videtur q⁹
per gratiaz nō habea
tur altior cognitio dei
q⁹ ea que habetur per natura
lem rōnem. Dicit eniz Bio. i.
lib. de mystica theologia: q⁹ il
le qui melius vnitur deo in hac
vita: vnit ei sicut omnino igno
ro. Qd etiam de Moyse di
cit. Qui tamen excellentiam

quādam obtinuit in gratie co
gnitione. Sed coniungi deo:
ignorando de eo quid est: hoc
cōtingit etiam per rōnem natu
ralem. Ergo per gratiam nō
plenius cognoscitur a nobis
deus q⁹ per rōnem naturalem.
C. Preterea. Per rationem
naturalem in cognitionem di
uinorum peruenire nō possu
mus nisi per fantasmata: sic ē
nec secundum cognitionem gra
tie. Dicit eniz Bio. primo ca.
cele. byerar. q⁹ impossibile est
nobis aliter lucere diuinum ra
dium: nisi varietate sacrorum
velaminum circūelatus. Er
go per gratiam nō plenius co
gnoscimus deus q⁹ per rōnem
naturalem. C. Preterea. Intel
lectus nō per gratiaz fidei deo
adheret. Fides aut nō videtur
esse cognitio. Dicit eni Greg.
in omel. q⁹ ea que nō videntur
fidem habent et nō agnitionē.
Ergo per gratiam nō additur
nobis aliqua excellētor cogni
tio de deo. C. Sed contra est
qd dicit Aplus. i. Cor. ij. No
bis reuelauit deus per spiritus
suum: illa. s. que nemo princi
pus huius seculi nouit. i. p⁹ho
rum: vt exponit glo.

C. Respondeo dicendum: q⁹ per
gratiaz perfectior cognitio de
deo habet a nobis q⁹ per rōnem
naturalem. Qd sic patet. Co
gnitio enim quā per naturales
rōnem habemus: duo requirit:
scz fantasmata ex sensibilibus
accepta: et lumē nāle itelligibi
le: cuius virtute itelligibiles
cōceptiōes ab eis abstrahim⁹:
et quātum ad vtrūq⁹ iuuatur
humana cognitio p reuelatio
nem gratie. Nam et lumē na
turale intellectus cōfortat pifu
sionem luminis gratuiti: et in
terdum etiā fantasmata in ima
ginatiōe hominis formant di
uinis: q⁹ ea que nāliter a sen

na cognitio p
gratiam iuuat
tur: et quo ad
lumē intellec
tuale: et quo ad
fantasmata. et
go perfectior ē
cognitio. cōse
quētia probat.
quia cognitio
nostra: ex his
duobus cōstur
git. Antecedēs
vero probatur
q⁹ per gratiaz
interdum for
mantur fantas
mata meli⁹ ex
primētia diui
na: iterdus res
sensibiles: iter
dum voces. et
go. Exemplus
primi in visio
nib⁹ p⁹fecta
rum. secūdi in
colūba baptis
mi christi. ter
tij i voce ibidē
audita.
C. Aduerte hic:
q⁹ cognitio per
grām in hac vi
ta de deo pferē
nāli: pferitur
nō ex pte mo
di: quia sic na
turalis est po
tior: cuius sit per
modum euide
tie. (vt in respō
sione ad 3° d^o)
s⁹ ex parte ob
iecti extēsiue et
intensue: vt in
respōsione ad
primum d^o: q⁹
plura et occul
tiora rōni na
turali: ac per B
nobilioza et ma
nifestiora s⁹ se
per gratiam co
gnoscimus: vt
qd est trin⁹ etc.
Dec enim tan
to alijs prestāt
quante eorum
cognoscibilitat
tam alta est: vt
soli deo sint na
turaliter euide
tia: vt in pnci
pio lib. 5° gent.
aperitur.

422.

sibilibus accepimus: sicut apparet in visioni
bus prophetalibus. Et interdum etiam alique
res sensibiles formantur diuinitus: aut etiam
voces ad aliquid diuinum exprimendum: si
cut in baptismo visus est spūs sanctus in spe
cie columbe: et vox patris audita est. hic est fi
me. di. C. Ad primum ergo dicendum. q⁹ l⁹ per
reuelationem gratie in hac vita nō cognosca
mus de deo quid est: et sic ei quasi ignoto con
iungamur: tamē plenius ipsum cognoscimus
inquātum plures et excellentiores effectus ei⁹
nobis demonstrant: et inquātum ei aliqua attri
buimus ex reuelatione diuina: ad q⁹ rō natura
lis nō pertingit: vt deum esse trinum et vnum.
C. Ad scdm dicendum: q⁹ ex fantasmatibus vel
a sensu acceptis scdm naturalem ordinem: vel
diuinitus in imaginatione formatis tanto ex
cellentior cognitio intellectualis habetur quā
to lumen itelligibile in homine fortius fuerit.
Et sic per reuelationem ex fantasmatibus ple
nior cognitio accipitur ex infusione diuini lu
minis. C. Ad tertium dicendum: q⁹ fides cog
nitio quedam est: inquātum intellectus determi
natur per fidem ad aliquod cognoscibile. S⁹
hec determinatio ad vnum nō procedit ex vi
sione credētis: sed a visione eius cui creditur.
Et sic inquātum deest visio deficit a ratione
cognitionis: que est in scientia. Nam scientia
determinat intellectū ad vni⁹ p visionē et itelle
ctum primor principior. Qd. XIII.

Inferatis his que ad diuinam
perfectionem pertinent pceden
dum est ad cōsiderationem diui
norum nominum. Aniquodq⁹
eniz nominatur a nobis fm q⁹ ip
sum cognoscimus. C. Circa hoc ergo querun
tur. ij. Primo. vtrum deus sit nominabilis
a nobis. Secūdo. vtrum aliqua nomina di
cta de deo predicentur de ipso substāliiter.
Tertio. vtrum aliqua nomina dicta de deo p
prie dicantur de ipo: an omnia attribuantur ei
metaphorice. Quarto. vtrum multa nomi
na dicta de deo sint synonyma. Quinto. vtrū
nomina aliqua dicant de deo et creaturis vni
uoce vel equo. Sexto. supposito q⁹ dicant
tur analogice: vtrum dicantur de deo per pri
us vel de creaturis. Septimo. vtrum aliqua
nomina dicantur de deo ex tempore. Octa
uo: vtrum hoc nomen deus sit nomen nature
vel operationis. Nonno. vtrum hoc nomen
deus sit nomen cōmunicabile. Decimo: vtrū
accipiat vni uoce vel equo scdm q⁹ si

gnificat deum per naturam: et
per participationes et fm opi
nionem. Undecimo. vtrum
hoc nomen qui est: sit maxime
pprium nomen dei. Duode
cimo: vtrū ppositiones affir
matue possint formari de deo.
C. Atrum aliqd nomen deo cō
ueniat. Articulus. I.

Primus sic pcedi
tur. Videtur q⁹ nul
lum nomen deo con
ueniat. Bie. n. Bio.
primo cap. de diui. no. q⁹ neq⁹
nomen eius est neq⁹ opinio.
Et puerb. xxx. dicitur. Qd nō
men eius et qd nomē filij eius
si nosti. C. Preterea. Omne
nomen aut dicitur in abstracto
aut in cōcreto: sed nomina si
gnificantia in cōcreto nō com
petunt deo: cuz simplex sit. ne
q⁹ nomina significantia in ab
stracto: quia nō significant ali
quod pfectum subsistens. Er
go nullum nomen potest dici
de deo. C. Preterea. Nomi
na significant substantiam cum
qualitate: verba autem et parti
cipia significant cū tēpore: pno
mina aut cuz demonstratione
vel relatione. Quorū nihil cō
petit deo: q⁹ sine qualitate est:
et sine omni accidēte: et sine tē
pore et sentiri nō pōt. vt demō
strari possit. nec relatiue signi
ficari: cuz relatiua sint aliquo
rum antedictorum recordan
tia vel nominum: vel partici
piorum: vel pnomina demō
stratiuorum. Ergo deus nul
lo modo potest nominari a no
bis. C. Sed contra est qd di
cit Exo. xv. Quasi vir pugna
tor oipotens nomen eius.

C. Respondeo dicendum: q⁹ fm
philosophorū voces sunt signa
intellectus: et intellectus sunt rez
similitudines. Et sic patet q⁹ vo
ces referuntur ad res significā
das mediante conceptione in
tellectus. Secundūz igitur q⁹

Qd. XIII.
Articulus. I.
I. tu
lus
cla
rus.

In corpore
vna conclusio
responsiva que
sito affirmati
ue cum modi
ficatione. con
clusio est. De
potest a nobis
notari ex crea
turis: nō autem
secundūz qd est
secundum se.
Probatur con
clusio: quo ad
vtrūq⁹ partes
simil. voces sūt
signa intelle
ctuum: et intel
lectus sunt si
militudines re
rum. ergo vo
ces referuntur
ad res signifi
cādas medijs
intellectibus.
ergo scdm qd
aliqd a nobis
intelligitur sic
potest a nobis
nominari. ergo
deus potest no
minari a nobis
ex creaturis: et
non secundum
qd est scdm se.
Antecedēs est
philosophi pri
mo peribere me
nias. cōsequen
tia vero tā pri
ma q⁹ secunda
relinquitur no
ta. Ultima aut
probatur: quo
ad primam cō
sequētis par
tem: quia deus
cognoscit a no
bis ex creatu
ris tripliciter:
vt dictum est.
Quo ad secun
dam vero. q⁹
deus in hac vi
ta non potest
videri a nobis
per essentiam:
et ad claritatez

68.

Questionis

terminorum subditur in littera: declaratio exemplaris
ab opposito: quomodo nomina non significant deum
¶ In q^o in se est. ¶ intendit q^o significare rem ¶ In q^o est: est
significare terminū nature illius: vt ly. homo: q^o impos-
sibile est hic de deo haberi: qm̄ oia nomia significant ter

aliquid a nobis intellectu co-
gnosci potest sic a nobis pōt
nominari: ostensum est autē
supra: q̄ deus in hac vita non
potest a nobis videri per suā
essentiam: sed cognoscit a no-
bis ex creaturis sūm habitudi-
nem principij: ⁊ per modum
excellētie ⁊ remotionis. Sic
igitur pōt nominari a nobis ex
creaturis: non tamen ita q̄ no-
men significans ipsum expri-
mat diuinam essentiam scōm
q̄ est: sicut hoc nomen hō ex-
primit suā significatione essen-
tiam hominis scōm q̄ est: si-
gnificat enim eius diffinitionē
declarātem eius essentia. Ra-
tio enim quā significat nomen
est diffinitio. ¶ Ad primum ḡ
dicēdum: q̄ ea ratione dicitur
deus nō habere nomē vel esse
supra nominationem: q̄ essen-
tia eius est supra id qđ de deo
intelligimus ⁊ voce significa-
mus. ¶ Ad secundum dicēdū:
q̄ quia ex creaturis in dei co-
gnitionem venimus: ⁊ ex ipsis
eius nominamus: nomina que
deo attribuimus s̄ mō signifi-
cant: secundū q̄ competit crea-
turis materialibus: quorū co-
gnitio est nobis connaturalis:
vt supra dictū est. Et quia in
hīs creaturis ea que sunt per-
fecta ⁊ substantia sunt com-
posita: forma autem in eis nō
est aliquid completum substi-

significatus in
p. nomē: t. mō cognoscimus distincte illā. 2. q. quo ad
vñz est simplr falsa. 3. q. multis noib' pōt vti viator ex
primētibz diuinā eēntiaz sub rōne ipsi' essētie diuine.
Probant' hec duo: q. verisile est eē in sacra scriptura hō
noia: vt iudei dicūt de nōle tetragramaton x̄c. siue ipsoi
ta fuerit hec noia a deo siue ab angelo.

¶ Ad hec pro q̄to veritati nō sonāt oīm est. Et ad p̄mū
q̄dem: q̄ nō est imaginabile iponi nomē distincti⁹ signi-
ficās q̄ recipiat: ⁊ in s̄ra reddit cā: q̄ voces significāt res

Articulus

nō nisi media conceptione intellectus: igit significatio cōtur
ex conceptione. q̄ distincta significatio supponit distinctā
ceptionē: r̄ cōfusa cōfusam: r̄ maior maiorē: r̄ minor mi
norem r̄c. Quare ab hac vltissima regula de cā r̄ cāto bec
expiciēda sunt. Probatio aut̄ sua nibil valz. tuz qz aīns p

stens sed magis quo aliquid est: inde est q̄ omnia nomia a nobis imposita ad significandum aliquid completum subsistens significat in cōcretionē: prout competit cōpositis: que autem iponuntur ad significandas formas simplices: significant aliquid non vt subsistēs: sed vt quo aliquid est: sicut albedo significat vt quo aliquid est albus. Quia igitur ⁊ deus simplex est: ⁊ subsistēs est: attribuimus ei nomia simplicia ⁊ nomina abstracta ad significandum simplicitatem eius: ⁊ nomia cōcreta ad significādū substantiam ⁊ perfectionem ipsius: quāuis nomia deficiāt a modo ipsius: quāuis noia deficiant a mō ipsius: sicut illis noster non cognoscit eum: vt est scđm hanc vitam. Ad tertium dicēdum: q̄ significare substantiam cum qualitate est significare suppositum cuius natura vel forma determinata in qua subsistit. Unde sicut de deo dicuntur aliqua in cōcretionē ad significādum substantiam ⁊ perfectionem ipsius: sicut iam dictum est: ita dicuntur de deo nomia significantia substantiam cum qualitate. Verba vero ⁊ participia significantia ipsi dñr de ipso: eo q̄ eternitas includit oē tpe. Sic enim simplicia subsistēti

rum veniamus. De 3° aut: qz experiētia teste nulluz tale
nomē diuinū habemus. Et rursus qz frustra hoibus ta-
lia darent noia: qm̄ nos nō possumus deus fm̄ se cognov-
scere. Et qz sine sufficiēti auctoritate nonitas hec dī. 7 qz
Dyo. in p̄ cele. ierarch. dicit. ipolē est nobis alr̄ lucere di-
uinum radiū nisi varietate sacroz: velaminū occultati:
videt̄ mihi simplr̄ falluz deū Scoti. 7 dīm vt i lra dī. qz
deus in hac vita nō est a nobis nominabilis nisi ex crea-
turis: 7 hoc tam quo ad impositionem q̄s ysum.

sum. Tuz qz p
z^a pte male p
bat. Dico eniz
z ita eē experi
mur: qz cogno
tis accidentib⁹
cognoscim⁹ rez
quāda⁹ subla
tere z fm se eē
z subsistere cē.
z h⁹ res nunq⁹
magis signifi
cabit q⁹ cogno
scetur. sicut co
gnosceret ofuse:
vt in exēplo da
to. nunq⁹ signi
ficabit nisi ofu
se. ex tali figdē
noie nunq⁹ ali
qs plus intelli
get q⁹ pfectus
impositor app
benderit: q⁹uis
ex meliori ige
nio ppo: cogni
to alicui⁹ nois
significato i re:
discurrendo a
lia cognoscat:
sicut ex princi
pis cōclusionē
deducimus. sz
hoc non est ex
vi significatio
nis nois. Un⁹
ipsemet Scot⁹
ibidem sub du
bio p⁹mu⁹z dcm
relinquere tan
dem videtur. b
De secundo vō
bñ dīc Scot⁹.
experimur enī
qz mltis nomi
nibus vrimur
confuse notis
anteq⁹ ad noti
tiam distinctā
illoz termino.

XIII.

En response ad scdm dubitatum. Nouitius posset quo pacto abstractus significat: vt quo et nō p modū subsistē-
tis: cum sit nomē substantiuus. vt albedo. Substantiuū autē
pprium est per modū substantie significare. Ad hoc bre-
uiter dī: q. incidit hic sophisina pntis a mō sube: ad hunc
modum dēt.

nō possumus apprehēdere z
significare nisi p modū cōposi
torū: ita simplicē eternitatez nō
possumus itelligere vel voce
exprimere: nisi p modum rpa
lium rerum: z h̄ ppter qnālita
tem intellectus nr̄i ad res cōpo
sitas z temporales. Prono
mina vero demōstratiua dicū
tur de deo sc̄dm q̄ faciunt de
mōstrationem ad id qd̄ intelli
git: nō ad id qd̄ sentitur. Se
cundum enī q̄ a nobis intel
ligitur sc̄hdūz hoc sub demō
stratione cadit. Et sic sc̄dm il
lūz modū quo nomina z par
ticipia z pnomina demōstra
tiua de deo dicunt: sc̄dm hoc
z pnomīnibus z noībus rela
tiuis significari potest.

¶ **Arti** aliq^o nomen dicat de
deo subaliter. **Arti.** II.

Ascōm sic procedi-
tur. Videtur q̄ nullū
nomē dicatur de deo
substantialiter. Dicit
enim Basi. Oportet singulū
eorū que de deo dicuntur nō
quid est scōm substantiaz signi-
ficare: s; quid nō est ostende-
re aut habitudine quādam: aut
aliquid eorū que assequunt nā-
turā vel operationes. ¶ Pre-
terea. Dicit Bio. primo capi.
de diui. no. Omnium sancto-
rum theologorū hymnūz inue-
nies ad beatos thearchie pces-

vero subin ex mō significādi aut nō importat: sed ex nā
rei significatē: aut si importat nō importat principaliter
sed vltimo. Unde ecōuerso dicimus q̄ simitas est curui-
tas nasi. Significat igit̄ abstractum p̄ modum sube: quo
ad hoc q̄ significat illud p̄ se. i. nō cūz alio: ex mō signifi-
candi: hoc aut simplr aut pncipalr. Cōcretus aut̄ ex mō
significādi pncipalr: significat aliud cum re pmo signifi-
cata. Unde dictum Auicē. reprehensum ab Auerroy 5°
metaphy. cō. 14. si rōne modi significādi itelligit̄. verus
fuit. Nec rō Auerroyis pcludit opposituz: qm̄ nō tenet nī
si in formālī significatī ex vi significatiōis.

vide ibi. §. 430.

Secundus

Articulus.

In titulo nomē dicat. i. fm suū forma
le significatū attribuat: et nō
fm id qđ copulat: aut p quo supponit et sub.
varialē et distinguit ē accēdit. *Exemplū.*

sus manifestatiue ⁊ laudatiue
 dei nominatiōes diuidētez. Et
 est sensus: q̄ noīa que in diui-
 naz laudē sancti doctores assu-
 munt secūdm p̄cessus ipsius
 dei distinguunt. S; qđ signi-
 ficat p̄cessum alicuius rei: ni-
 bil significat ad eius essentiam
 pertīnēs. Ergo nomina dicta
 de deo nō dicunt de ipso sub-
 stantialiter. ¶ Præterea. Se-
 cundū hoc noīat aliquid a no-
 bis scđm qđ intelligit. S; nō
 itelligitur deus a nobis in hac
 vīta scđm suam substantiam.
 Ergo nec aliqđ nomen impo-
 sitū a nobis dicitur de deo se-
 cundum suam subāz. ¶ Sed
 cōtra est qđ dicit Augu. vj. d
 trini. deo hoc est esse qđ fortez
 esse vel sapiētem esse: ⁊ si qđ d
 illa simplicitate dixeris qua ei
 substantia significat. Ergo oīa
 nomina hui⁹ significāt diuinā
 substantiam.

Tertio deo dñum: q̄ de nobis
que de deo dicuntur negative
vel que relationē ipsius ad crea
turā significāt manifestum est
q̄ substantiaz eius nullo mō si
gnificant: sed remotionēz ali
cuius ab ipso: vel relationem
ei⁹ ad aliū: vel potius alicuius
ad ipsum. Sed de nobis que
absolute ⁊ affirmative de deo
dicuntur sicut bonus sapiens:
⁊ hui⁹ multipl̄ aliqui sunt opi-

deo. Negatiua vt incorporeus imensus &c. Relatiua vt
dñs: finis: efficiens. Et positiua absoluta: vt ens: sapiens:
vniuers &c. 2^a q^o q^o non est de p aut scō genere: sed 3ª tri:
q² cōstat q^o illa puram negationem aut relationē signifi-
cant: sicut album puram qualitatem.

¶ Quo ad scdm due sunt opiniones. pma est ponetiz no
mina hec dici de deo negative. scda relative: 7 pz.

Cuo ad tertiu ptra vtrāq opinionem simul: triplr arguitur clare: in scda tamē rōne aduerter: q̄ fundatur sup illa maxima: oē nomē pmiū dicit̄ de eo de quo dī forma: liter: q̄ de ceteris quoinōlibet aliter dicatur.

II.
i. fm suū forma-
ti attribuat: & nō
supponit zē. sub-
tali: vocādo acci-
dens omne qd
est extra eē rei.
sic enim homo
dī substantiali-
ter de forte. dī
disciplinabile ve-
ro z album dī-
cuntur accidē-
taliter & eodē.
Nec refriges
questionem s3
iuxta titulum
pluritudinem si-
ue substantiali-
complete: vyl
tina differē-
tia: vel diffin-
tio: siue substā-
tialiter incom-
plete: vt aial
respectu homi-
nis dicatur: to-
tum sub questi-
o presenti con-
cluditur. Quū
qrimus an ali-
qd nomen sub-
stantialiter de
deo dicatur.

En corpe gñ
q3. pponit i g
bus noib⁹ bz lo
cū bec qñtio. 2.
refert duas op
niōes. 3. repro
bat eas. 4. rñ
der qñtio affir
matue. 5. oñ
dit quis sit fen
sus quim hui⁹
nomia deo at
tribunt. vt pz
particularum
distinctio in li
tera.

¶ Quo ad p̄mū
duo dicit. p̄mo
q̄ sunt tria ge-
nera nōm̄ de